

บทที่ 3

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย เรื่องอิทธิพลของการขัดเกลาทางสังคมต่อพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของเยาวชนในอำเภอบึง จังหวัดพะเยา จำนวน 306 คน โดยผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่าง

1. ข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่าง
  - 1.1 ข้อมูลโดยทั่วไป
  - 1.2 แหล่งให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าของนักเรียน ซึ่งได้จาก
    1. ประสบการณ์ของตนเอง ได้แก่ ในวัยเด็ก ในโรงเรียน และในชุมชน
    2. สถาบันครอบครัว ได้แก่ พ่อแม่ และญาติ
    3. สถาบันการศึกษา ได้แก่ ครู เพื่อน และกิจกรรม
2. ความรู้ของนักเรียน เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมต่อพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
3. ทักษะคตินักเรียน เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมต่อพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
4. พฤติกรรมของนักเรียน เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมต่อพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ตาราง 1 ตารางร้อยละข้อมูลประชากรตัวอย่างจำแนกตาม เพศ โรงเรียน ชั้นปี สาขาวิชา

จำนวนตัวอย่าง = 306

สถานภาพ	ร้อยละ
เพศ	
ชาย	41.2 (126)
หญิง	58.8 (180)
โรงเรียน	
ปงรัชดาภิเษก	75.5 (231)
วิทยาลัยเทคนิคพะเยา วิทยาเขตปง	24.5 (75)

จำนวนตัวอย่าง = 306

สถานภาพ	ร้อยละ	
ชั้นปี		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า	34	(104)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า	32.4	(99)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า	33.7	(103)
สาขาวิชา		
วิทย์ – คณิต	20.9	(64)
ศิลป์ – คณิต	19.3	(59)
ศิลป์ – ภาษา	17	(52)
ศิลป์ – สังคม	18.3	(56)
พาณิชย์การ	14.7	(45)
ก่อสร้าง	9.8	(30)

จากตารางที่ 1 จะได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

เพศ กลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59 ส่วนเพศชาย ร้อยละ 41

โรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่อยู่โรงเรียนปงรัชดาภิเษก ร้อยละ 75 และอยู่

วิทยาลัยเทคนิคพะเยา ร้อยละ 25

ชั้นปี นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า (ปวช. 1) ร้อยละ 34 รองลงมาเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 33.7 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า (ปวช. 2) ร้อยละ 32.4

สาขาวิชา นักเรียนส่วนใหญ่อยู่สาขาวิชา วิทย์-คณิต ร้อยละ 20.9 รองลงมา สาขา ศิลป์-คณิต ร้อยละ 19.3 ศิลป์-สังคม ร้อยละ 18.3 ศิลป์-ภาษา ร้อยละ 17 พาณิชยกรรม ร้อยละ 14.7 และสาขาวิชา ก่อสร้าง ร้อยละ 9.8 ตามลำดับ

ตาราง 2 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลากากวัยเด็ก

จำนวนตัวอย่าง = 306

ลักษณะของการขัดเกลาก	เคย	ไม่เคย
1. การปลุกฝังให้ร่วมกันปลูกป่า	87.9 (269)	12.1 (37)
2. ให้ความเคารพและดูแลปกป้องป่าไม้และสัตว์ป่า	77.5 (237)	22.5 (69)
3. สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ และพรวนดิน	87.6 (268)	12.4 (38)

จำนวนตัวอย่าง = 306

ลักษณะของการขัดเกลา	เคย	ไม่เคย
4. เคารพธงชาติต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า	68.3 (209)	31.7 (97)
5. ร่วมโครงการปลูกป่าที่หมู่บ้านจัดขึ้นทุกปี	66.3 (203)	33.7 (103)
6. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการอยู่รอดในป่าเมื่อพลัดหลงจากกลุ่ม	50.3 (154)	49.7 (152)
7. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการหาของป่ามาใช้อย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น	59.2 (181)	40.8 (125)
8. วิธีการหาสมุนไพรในป่ามาเพื่อใช้รักษาบาดแผล	62.1 (190)	37.9 (116)

 $\alpha = 0.8$

จากตารางที่ 2 รับการขัดเกลาจากประสบการณ์ในวัยเด็ก จากการหาค่า α ได้ตัดข้อความที่ทำให้ ค่า α ต่ำทิ้งไป และพบว่า ข้อที่ทำให้ค่า α สูงจะเป็นข้อที่เกี่ยวกับเรื่องของการปลูกฝัง สร้างจิตสำนึกในการร่วมกันอนุรักษ์ป่า ดังที่ได้แสดงในตารางข้างต้น โดยเนื้อหาที่ได้รับการขัดเกลามากที่สุดนั้นจะเป็นเรื่องการปลูกฝังให้ร่วมกันปลูกป่าโดยคิดเป็นร้อยละ 87.9 เรื่องที่รองลงมาคือ การสร้างจิตสำนึกที่ต่อต้านการปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ และพรวนดิน คิดเป็นร้อยละ 87.6 และการให้ความเคารพและดูแลปกป้องป่าไม้และสัตว์ป่า คิดเป็นร้อยละ 77.5

โดยภาพรวมจากประสบการณ์ในวัยเด็กจะเน้นเรื่องการอนุรักษ์ป่าเป็นส่วนใหญ่ ทั้งเรื่องของการปลูกฝัง การให้ความเคารพ การสร้างจิตสำนึก การเดินธรรงค์ การร่วมโครงการปลูกป่า การให้ความรู้เกี่ยวกับป่าและใช้ของป่าอย่างประหยัด การหาสมุนไพรมาเพื่อรักษาบาดแผล ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเรื่องราวที่ดี ที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีอายุระหว่าง 15 – 18 ปี ถือว่าเป็นเยาวชนนั้น สามารถจดจำเรื่องราวของสิ่งที่ได้รับการขัดเกลาให้ทราบในวัยเด็กได้ นั่นหมายถึง การเติมเปี่ยมเกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์ป่าในวัยเด็ก ซึ่งเป็นการเริ่มปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการปลูกต้นไม้ นับว่าเป็นสิ่งที่ดีและควรส่งเสริมให้ปฏิบัติ จากการวิเคราะห์จึงได้พบว่า นักเรียนในวัยเด็กนั้นได้รับการขัดเกลาในเรื่องของป่าไม้นั้นมาทางด้านบวก

ในวัยเด็กจะถูกขัดเกลาให้รู้จักความรัก และหวงแหนป่าไม้ของตัวเอง โดยมีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกที่ดีกับการปลูกต้นไม้ ให้มีความเคารพและปกป้องป่าไม้และสัตว์ป่า เพื่อในอนาคตของตนเองจะได้มีสิ่งที่คุณสมบัติที่เรียกว่า “ป่า” ซึ่งไม่มีเรื่องอื่นใดเข้ามาปะปนอยู่เลย จึงทำให้รู้ว่า เด็กได้รับการขัดเกลาที่ดีต่อป่า และจะคอยปกป้องป่าให้สมบูรณ์ รักการปลูกต้นไม้ ถูกปลูกฝังมาในทางบวกคือ การอนุรักษ์ป่า โดยประสบการณ์ในวัยเด็กนี้มีค่าเฉลี่ย 13.59 จากคะแนนเต็ม 16 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.05

ภาพที่ 8 การเดินเที่ยวในป่าอนุรักษ์

ตาราง 3 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขีดเกล้าจากในโรงเรียน

ลักษณะของการขีดเกล้า	จำนวนตัวอย่าง = 306	
	เคย	ไม่เคย
1. การปลูกฝังให้ร่วมกันปลูกป่า ไม่ตัดไม้ทำลายป่า	94.8 (209)	5.2 (16)
2. ให้ความเคารพและดูแลปกป้องป่าไม้ และสัตว์ป่า	92.5 (283)	7.5 (23)
3. สร้างจิตสำนึกที่คัดต่อการปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ และพรวนดิน	92.5 (283)	7.5 (23)
4. เคารพธงชาติต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า	81.4 (249)	18.6 (57)
5. ร่วมโครงการปลูกป่าที่หมู่บ้านจัดขึ้นทุกปี	77.5 (237)	22.5 (69)
6. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเดินป่าไม่ให้สัตว์แตกตื่น	43.1 (132)	56.9 (174)
7. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการอยู่รอดในป่าเมื่อพลัดหลงจากกลุ่ม	65.4 (200)	34.6 (106)
8. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการหาของป่ามาใช้อย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น	65.4 (200)	34.6 (106)
9. วิธีการหาสมุนไพรในป่ามาเพื่อใช้รักษาบาดแผล	70.3 (215)	29.7 (91)

$\alpha = 0.7$

จากตารางที่ 3 การได้รับประสบการณ์ในโรงเรียน จากการหาค่า α ได้ตัดข้อความที่ทำให้ ค่า α ต่ำทิ้งไป และพบว่า ข้อที่ทำให้ค่า α สูงจะเป็นข้อที่เกี่ยวกับเรื่องของการปลูกฝัง และ สร้างจิตสำนึกในการร่วมกันอนุรักษ์ป่า มีการแสดงความเคารพและดูแลปกป้องป่าไม้ และสัตว์ป่า ร่วมเดินรณรงค์ต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า ดังที่ได้แสดงในตารางข้างต้น เนื้อหาโดยภาพรวมของแหล่งที่ให้ความรู้หรือ ข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่า ของนักเรียน จากประสบการณ์ในโรงเรียน นักเรียนได้รับรู้เรื่องของการปลูกฝังให้ร่วมกันปลูกป่าไม่ตัดไม้ทำลายป่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.8 รองลงมาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการให้ความเคารพและดูแลปกป้องป่าไม้และสัตว์ป่า พร้อมกันนี้

ยังมีในเรื่องการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้และพรวนดิน ซึ่งมีค่าของร้อยละ เท่ากันที่ 92.5 และเรื่องของการเดินรณรงค์ต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า คิดเป็นร้อยละ 81.4 ซึ่งเป็น เรื่องที่สอดคล้องไปทางเดียวกันกับการค้นพบในช่วงวัยเด็ก ในตารางที่ 2 ก็เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการอนุรักษ์

ดังนั้นจึงทำให้ทราบว่า ลักษณะของการจัดกลาของนักเรียนจากประสบการณ์ ในวัยเด็ก และประสบการณ์ในโรงเรียนเหมือนกัน มีลักษณะในทางบวกเกี่ยวกับป่า ทั้งเป็นเรื่อง เกี่ยวกับการปลูกฝังให้นักเรียนรักและหวงแหน อนุรักษ์ป่าของตนเองไว้ มีทั้งเรื่องราวของการให้ ความรู้ในขณะที่อยู่ในป่า และการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างประหยัด โดยลักษณะของการจัดกลา ทั้งหมดนี้ นับว่าโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการชักจูงให้เด็กนักเรียนมีการปลูกฝังให้รักการปลูกป่า และยังสามารถกระตุ้นให้ไม่ตัดไม้ทำลายป่าได้อีกด้วย ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างจิตสำนึกในด้านคิดต่อ ป่า ทำให้เด็กนักเรียนมีความเคารพป่า ไม่ทำร้ายป่า เป็นสิ่งที่เราควรสนับสนุนให้เด็กนักเรียนใน โรงเรียนปฏิบัติ และเชื่ออย่างนั้น และในโรงเรียนยังมีการร่วมเดินรณรงค์ต่อต้านการตัดไม้ทำลาย ป่า เพื่ออนาคตของป่าได้กลายเป็นป่าที่สมบูรณ์และเป็นประโยชน์แก่ตัวของเขาเองในวันข้างหน้า

ประสบการณ์ในโรงเรียน นักเรียนถูกปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการให้ความ เคารพและดูแลปกป้องป่าไม้ และสัตว์ป่าของตน มีการรดน้ำและพรวนดิน และยังมีการร่วมเดิน รณรงค์ต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า ถือว่ามีความสอดคล้องกันกับในวัยเด็ก โดยจะเน้นทางด้าน การอนุรักษ์เป็นส่วนใหญ่ มีค่าเฉลี่ยที่ 15.8268 จากคะแนนเต็ม 18 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.83

ภาพที่ 9 การร่วมกันปลูกต้นไม้

ตาราง 4 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขุดกลาจากชุมชน

ลักษณะของการขุดกลา	จำนวนตัวอย่าง = 306	
	เคย	ไม่เคย
1. การจับสัตว์ในป่าเพื่อนำมาบริโภคหรือจำหน่าย	59.5 (182)	40.5 (124)
2. การหาพืชหรือผลไม้จากป่าเพื่อนำมาบริโภคหรือจำหน่าย	28.8 (88)	71.4 (218)
3. การนำไม้จากป่ามาทำฟืนเพื่อจำหน่ายให้ได้เงินมาใช้	63.7 (195)	36.3 (111)
4. เข้าป่าเพื่อหาของป่าที่ดูสวยงามออกมาวางจำหน่าย	81.7 (250)	18.3 (56)
5. นำปิ่นเข้าไปล่าสัตว์ใหญ่เพื่อนำเนื้อมาแบ่งกันในหมู่บ้านเพื่อ ประหยัดในการหาซื้อ	68.0 (208)	32.0 (98)
6. สร้างเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำเพื่อนำมาจำหน่าย	61.8 (189)	38.2 (117)
7. หาไม้มาทำถ่านเพื่อใช้และจำหน่าย	61.4 (188)	38.6 (118)
8. ใช้ปิ่นยิงนกเพื่อนำมาจำหน่าย	77.5 (237)	22.5 (69)
9. วิธีการคัดเลือกขนาดของต้นไม้ที่สามารถนำมาสร้างบ้านได้	52.6(161)	47.4(145)

$\alpha = 0.8$

จากตารางที่ 4 จากประสบการณ์ในชุมชน หมายถึง การที่เด็กได้รับประสบการณ์จากชุมชนรอบ ๆ บ้านที่เขาได้อาศัยอยู่ จากการหาค่า α ได้ตัดข้อความที่ทำให้ค่า α ดำทิ้งไป และพบว่า ข้อที่ทำให้ค่า α สูงจะเป็นข้อที่เกี่ยวกับเรื่องของการใช้ประโยชน์จากป่า การทำมาหากิน ดังที่ได้แสดงในตารางข้างต้น จากแหล่งที่ให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าของนักเรียนที่ได้จากประสบการณ์ในชุมชนนั้น โดยส่วนมากชุมชนจะขุดกลาในเรื่องการเข้าป่าเพื่อหาของป่าที่สวยงามออกมาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 81.7 รองลงมาชุมชนยังขุดกลาให้ใช้ปิ่นยิงนกเพื่อนำมาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 77.5 และยังมีเรื่องการนำปิ่นเข้าไปล่าสัตว์ใหญ่เพื่อนำเนื้อมาแบ่งกันในหมู่บ้านเพื่อประหยัดในการหาซื้อ คิดเป็นร้อยละ 68 เข้าทำนองเดียวกันกับว่าชุมชนนั้นเน้นทางด้านเศรษฐกิจการใช้ชีวิตเพื่อการอยู่รอดของตนเองและครอบครัวเป็นส่วนใหญ่

ดังนั้นโดยภาพรวมแล้ว ชุมชนจะให้ความรู้เกี่ยวกับการหาของป่ามาเพื่อบริโภคหรือจำหน่าย ซึ่งเป็นการเน้นทางด้านเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ เช่น เรื่องของการจับสัตว์ป่าหรือหาพืชผลไม้จากป่ามาบริโภคหรือจำหน่าย การสร้างเครื่องมือเพื่อล่าสัตว์ในป่า แล้วนำออกมาบริโภคหรือจำหน่าย การหาวัสดุที่คิดว่าจะใช้ประโยชน์ได้จากป่านำออกมาแปรรูปเข้ากระบวนการการผลิตออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถจำหน่ายได้ เพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัว ดังนั้นชุมชนจึงหวังว่าเด็กนักเรียนจะได้ทราบถึงความจำเป็นของผลิตผลจากป่าทั้งหลายที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว เข้าป่าเพื่อหาสิ่งของซึ่งอาจจะเป็นทั้งต้นไม้ เช่น ดอกกล้วยไม้

กระเช้าสีดา หรืออาจจะพบเห็นนกที่สวยงาม ปลาที่มีสีสันแปลก ๆ ก็ให้นำมาจำหน่ายขายเพื่อเป็นรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว

จากประสบการณ์ในชุมชนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้ ชุมชนเน้นในเรื่องของการหาของในป่าเพื่อนำมาจำหน่ายหรือนำมาแบ่งปันกันระหว่างในชุมชน จากตารางไม่มีเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์เลย เพราะชุมชนต้องเน้นเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีจึงได้ขัดเกลาให้นักเรียนในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เน้นทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ มีคะแนนเต็ม 18 นักเรียนทำได้เฉลี่ย 14.55 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.51

ภาพที่ 10 การนำผลิตผลออกจากป่า

ตาราง 5 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากพ่อแม่

ลักษณะของการขัดเกลา	จำนวนตัวอย่าง = 306	
	เคย	ไม่เคย
1. การจับสัตว์ในป่าเพื่อนำมาบริโภคหรือจำหน่าย	37.3 (114)	62.7 (192)
2. การหาพืชหรือผลไม้จากป่าเพื่อนำมาบริโภคหรือจำหน่าย	14.4 (44)	85.6 (262)
3. การนำไม้จากป่ามาทำฟืนเพื่อจำหน่ายให้ได้เงินมาใช้	58.2 (178)	41.8 (128)
4. เข้าป่าเพื่อหาของป่าที่สวยงามออกมาวางจำหน่าย	79.4 (243)	20.6 (63)
5. นำปิ่นเข้าไปล่าสัตว์ใหญ่เพื่อนำเนื้อมาแบ่งกันในหมู่บ้านเพื่อประหยัดในการหาซื้อ	63.1 (193)	36.9 (113)
6. สร้างเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำเพื่อนำมาจำหน่าย	57.8 (177)	42.2 (129)

ลักษณะของการขัดเกลา	จำนวนตัวอย่าง = 306	
	เคย	ไม่เคย
7. หาไม้มาทำถ่านเพื่อใช้และจำหน่าย	59.5 (182)	40.5 (124)
8. ใช้ปิ่นยิงนกเพื่อนำมาจำหน่าย	72.9 (223)	27.1 (83)
9. การเข้าป่าต้องนำปืนหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ไปด้วยเพื่อป้องกันตัวและจับสัตว์	39.9 (122)	60.1 (184)

$\alpha = 0.8$

จากตารางที่ 5 สถาบันครอบครัวที่สำคัญที่สุด คือ พ่อแม่ จากการหาค่า α ได้ตัดข้อความที่ทำให้ค่า α ต่ำทิ้งไป และพบว่า ข้อที่ทำให้ค่า α สูงจะเป็นข้อที่เกี่ยวกับเรื่องของการใช้ประโยชน์จากป่า การทำมาหากิน ดังที่ได้แสดงในตารางข้างต้น แหล่งที่ให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าของนักเรียนจากสถาบันครอบครัวที่สำคัญที่สุดคือจากพ่อแม่ โดยจะเน้นในเรื่องการเข้าป่าเพื่อหาของป่าที่ดูสวยงามออกมาวางจำหน่าย เป็นเรื่องที่พ่อแม่ ให้ความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.4 รองลงมาก็ยังคงเป็นข้อที่ใช้ปิ่นยิงนกเพื่อนำมาจำหน่าย โดยคิดเป็นร้อยละ 72.9 นำปืนเข้าไปล่าสัตว์ใหญ่เพื่อนำเนื้อมาแบ่งกันในหมู่บ้านเพื่อประหยัดในการหาซื้อ คิดเป็นร้อยละ 63.1 การหาไม้มาทำถ่านเพื่อใช้และจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 59.5 การนำไม้จากป่ามาทำฟืนเพื่อจำหน่ายให้ได้เงินมาใช้ คิดเป็นร้อยละ 58.2 และการสร้างเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำเพื่อนำมาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 57.8

ดังนั้นจากอัตราร้อยละที่มากและน่าสนใจนี้จะเห็นได้ว่าพ่อแม่ของนักเรียนเหล่านี้โดยภาพรวมแล้วก็ยังมีคามหมายเช่นเดียวกับชุมชน คือ ลักษณะการขัดเกลานั้นทำให้รู้จักหาของในป่าเพื่อนำมาจำหน่าย เมื่อได้เงินมาแล้วจะได้ใช้เลี้ยงตนเอง และครอบครัวให้มีชีวิตและฐานะที่ดีขึ้นได้ และยังมีกรขัดเกลาให้ลูกได้สร้างเครื่องมือในการจับสัตว์ สอนให้ใช้ปิ่นเพื่อล่าสัตว์ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า พ่อแม่และชุมชน จะเน้นเรื่องของการที่จะทำให้มีชีวิตรอดจึงไม่มีการปลูกฝังให้อนุรักษ์ เหตุผลของพ่อแม่และชุมชนเหมือนกันหรืออาจเพราะเหตุผลที่ว่าป่ามีความอุดมสมบูรณ์ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านของพืช ผัก ผลไม้ หรือแม้กระทั่งสัตว์ป่า จึงสนใจที่จะนำสิ่งเหล่านั้นออกมาเพื่อบริโภคหรือจำหน่ายก่อนข้างไปในทางเศรษฐกิจ เพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัว

จากแหล่งที่ได้รับการขัดเกลาจาก พ่อ แม่ นั้น นักเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการได้รับการขัดเกลาจากชุมชน คือ การหาสิ่งของในป่ามาผันแปรเป็นเงิน และนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อความสุขสบายของตนเองและครอบครัว จากคะแนนเต็ม 18 นักเรียนทำแบบสอบถามได้คะแนนเฉลี่ย 13.82 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 2.44

ภาพที่ 11 การเข้าป่าหาของป่าของนักเรียน

ภาพที่ 12 การจับปลามาทำอาหารอยู่ในป่า

ตาราง 6 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขจัดเกล็ดจากญาติ

จำนวนตัวอย่าง = 306

ลักษณะของการขจัดเกล็ด	เคย	ไม่เคย
1. การจับสัตว์ในป่าเพื่อนำมาบริโภคหรือจำหน่าย	27.1 (83)	72.9 (223)
2. การหาพืชหรือผลไม้จากป่าเพื่อนำมาบริโภคหรือจำหน่าย	11.8 (36)	88.2 (270)
3. การนำไม้จากป่ามาทำฟืนเพื่อจำหน่ายให้ได้เงินมาใช้	53.3 (163)	46.7 (143)

ลักษณะของการขัดเกลา	จำนวนตัวอย่าง = 306	
	เคย	ไม่เคย
4. เข้าป่าเพื่อหาของป่าที่ดูสวยงามออกมาวางจำหน่าย	79.1 (242)	20.9 (64)
5. นำปิ่นเข้าป่าล่าสัตว์ใหญ่เพื่อนำเนื้อมาแบ่งกันในหมู่บ้านเพื่อ ประหยัดในการหาซื้อ	49.7 (152)	50.3 (154)
6. สร้างเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำเพื่อนำมาจำหน่าย	49.7 (152)	50.3 (154)
7. หาไม้มาทำถ่านเพื่อใช้และจำหน่าย	50.7 (155)	49.3 (151)
8. ใช้ปิ่นยิงนกเพื่อนำมาจำหน่าย	58.5 (179)	41.5 (127)
9. การเข้าป่าต้องนำปิ่นหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ไปด้วยเพื่อ ป้องกันตัวและจับสัตว์	35.0 (107)	65.0 (199)

$\alpha = 0.8$

จากตารางที่ 6 ได้รับการขัดเกลาจากญาติ โดยการหาค่า α ได้ตัดข้อความที่ทำให้ค่า α ดำทิ้งไป และพบว่า ข้อที่ทำให้ค่า α สูงจะเป็นข้อที่เกี่ยวกับเรื่องของการใช้ประโยชน์จากการทำมาหากิน ดังที่ได้แสดงในตารางข้างต้น แหล่งที่ให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าของนักเรียนจากสถาบันครอบครัวที่ได้รับจากญาติ โดยญาติจะให้ความสำคัญในเรื่องของการเข้าป่าเพื่อหาของป่าที่ดูสวยงามออกมาวางจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 79.1 การใช้ปิ่นยิงนกเพื่อนำออกมาจำหน่าย โดยคิดเป็นร้อยละ 58.5 การหาไม้จากป่ามาทำฟืนเพื่อจำหน่ายให้ได้เงินมาใช้ คิดเป็นร้อยละ 53.3 การหาไม้มาทำถ่านเพื่อใช้และจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 50.7 และในเรื่องของการสร้างเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำเพื่อนำมาจำหน่าย และการนำปิ่นเข้าป่าล่าสัตว์ใหญ่เพื่อนำเนื้อมาแบ่งกันในหมู่บ้านเพื่อประหยัดในการหาซื้อ ทั้งสองเรื่องนี้คิดเป็นร้อยละ 49.7

จากอัตราร้อยละ จะสังเกตเห็นได้ว่า ญาติยังคงมีวิธีการขัดเกลาเหมือนกันกับชุมชนและพ่อแม่อยู่ อาจเนื่องจากทั้ง 3 นี้มีความผูกพันกันมาก และไม่สามารถที่จะขาดจากกันได้ จึงได้เน้นทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยและพึ่งพาเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงมีลักษณะของการขัดเกลาที่เหมือนกัน คือให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้มีความสนใจในป่าทางด้าน การนำผลิตผลหรือสิ่งจำเป็นออกมาใช้และจำหน่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตรา การสร้างเครื่องมือในการจับสัตว์เพื่อนำมาแบ่งปันกันในหมู่บ้าน เพื่อนำมาดำรงชีวิตให้ดำเนินต่อไปในอนาคต และอยากจะให้นักเรียนได้นำผลิตผลจากป่าทั้งหลายนั้นออกมาจำหน่ายเพื่อดำรงชีวิตและสร้างอนาคตฐานะการกินอยู่ของตนเองและครอบครัวให้ดี จึงมีลักษณะของการขัดเกลาออกมาทางด้านของเศรษฐกิจมากกว่าการอนุรักษ์

แหล่งของการขัดเกลาจากญาตินี้ เป็นเรื่องที่เน้นถึงชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี โดยการเข้าไปเสาะแสวงหาผลิตผลจากป่าแล้วนำออกไปจำหน่ายเพื่อให้ได้มาซึ่ง เงินตรา เพื่อความอยู่รอดของชีวิต และความสุขสบายของตนเองในภายภาคหน้า ซึ่งการขัดเกลา นั้นได้สอดคล้องกับที่ชุมชน

และพ่อ แม่ ได้ซัดเกลาเอาไว้ เพราะทั้ง 3 นี้ มีความสัมพันธ์กันมากจนแทบจะแยกออกจากกัน ไม่ได้
 จึงมีเรื่องราวของการซัดเกลาที่สอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คะแนนเต็มของการซัดเกลา
 จากญาติ คือ 18 นักเรียนทำได้ 13.14 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.45

ภาพที่ 13 การแต่งตัวเตรียมพร้อมเข้าป่าของนักเรียน

ภาพที่ 14 การก่อกองไฟเพื่อทำอาหารในป่า

ตาราง 7 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากครู

ลักษณะของการขัดเกลา	จำนวนตัวอย่าง = 306	
	เคย	ไม่เคย
1. การปลูกฝังให้ร่วมกันปลูกป่า ไม่ตัดไม้ทำลายป่า	92.8 (284)	7.2 (22)
2. ให้ความเคารพและดูแลปกป้องป่าไม้ และสัตว์ป่า	90.8 (278)	9.2 (28)
3. สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ และพรวนดิน	91.5 (280)	8.5 (26)
4. เคารพและรณรงค์ต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า	76.1 (233)	23.9 (73)
5. ร่วมโครงการปลูกป่าที่หมู่บ้านจัดขึ้นทุกปี	80.7 (247)	19.3 (59)
6. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเดินป่า ไม่ให้สัตว์แตกตื่น	46.1 (141)	53.9 (165)
7. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการอยู่รอดในป่าเมื่อพลัดหลงจากกลุ่ม	64.1 (196)	35.9 (110)
8. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการหาของป่ามาใช้อย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น	68.3 (209)	31.7 (97)
9. วิธีการหาสมุนไพรในป่ามาเพื่อใช้รักษาบาดแผล	69.0 (211)	31.0 (95)

$\alpha = 0.8$

จากตารางที่ 7 การได้รับการขัดเกลาจาก ครู จากการหาค่า α ได้ตัดข้อความที่ทำให้ค่า α ดำทิ้งไป และพบว่า ข้อที่ทำให้ค่า α สูงจะเป็นข้อที่เกี่ยวกับเรื่องของการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกในการร่วมกันอนุรักษ์ป่า แหล่งที่ให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าของนักเรียนจากสถาบันการศึกษาที่เด่นชัดและตรงที่สุดคือ ครู โดยเรื่องราวที่ได้รับการขัดเกลาจากที่ดียังคงเป็นเรื่องของการปลูกฝังให้ร่วมกันปลูกป่า ไม่ตัดไม้ทำลายป่า คิดเป็นร้อยละ 92.8 รองลงมาเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้และพรวนดิน คิดเป็นร้อยละ 91.5 การให้ความเคารพและดูแลปกป้องป่าไม้และสัตว์ป่า ซึ่งเป็นเรื่องที่เด่น คิดเป็นร้อยละ 90.8 และครูขัดเกลาให้นักเรียนมีส่วนร่วมในโครงการปลูกป่าที่ทางหมู่บ้านได้จัดขึ้นทุกปี คิดเป็นร้อยละ 80.7 และยังมีผลการเดินรณรงค์ต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า โดยคิดเป็นร้อยละ 76.1 ตามลำดับ

โดยภาพรวมแล้วนักเรียนจะได้รับความรู้ในด้านการอนุรักษ์และรักษาป่าเอาไว้ทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกันกับในวัยเด็กและในโรงเรียน ในฐานะของการเป็นครูควรที่จะขัดเกลาในด้านการปลูกฝังให้ร่วมกันปลูกป่า ไม่ตัดไม้ทำลายป่านี้เป็นเรื่องที่ดีและควรปฏิบัติต่อไป โดยจะต้องมีการปลูกฝัง สร้างจิตสำนึกที่ดีและขัดเกลาให้เด็กมีความเคารพดูแลและปกป้องป่าไม้ และสัตว์ป่าให้ดี นี่คือวิญญานของการเป็นครูที่สนใจและใส่ใจต่อการอนุรักษ์ป่าให้ดำรงอยู่ชั่วลูกชั่วหลาน จึงถือว่าครูมีบทบาทสำคัญมากในการถ่ายทอด และขัดเกลาให้เด็กนักเรียนมีความรัก สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อป่าได้เป็นอย่างดีและได้ถ่ายทอดให้เด็กนักเรียนได้รับรู้ถึงเรื่องราวเกี่ยวกับป่าจนทำให้นักเรียนมีความรู้สึกรักและหวงแหนป่า และหันมาอนุรักษ์ป่า

จากการจัดেলাทางสถาบันการศึกษาคือ ครุ นั้น ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการเน้นในเรื่องการปลูกฝังให้นักเรียนทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อป่าไม้ และร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทุก ๆ วิธีการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยนักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้ 15.79 จากคะแนนเต็ม 18 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 2.02

ตาราง 8 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการจัดেলাจากเพื่อน

ลักษณะของการจัดেলা	จำนวนตัวอย่าง = 306	
	เคย	ไม่เคย
1. การจับสัตว์ในป่าเพื่อนำมาบริโภคหรือจำหน่าย	50.7 (155)	49.3 (151)
2. การหาพืชหรือผลไม้จากป่าเพื่อนำมาบริโภคหรือจำหน่าย	29.7 (91)	70.3 (215)
3. การนำไม้จากป่ามาทำฟืนเพื่อจำหน่ายให้ได้เงินมาใช้	76.5 (234)	23.5 (72)
4. เข้าป่าเพื่อหาของป่าที่ดูสวยงามออกมาวางจำหน่าย	80.1 (245)	19.9 (61)
5. นำปิ่นเข้าไปล่าสัตว์ใหญ่เพื่อนำเนื้อมาแบ่งกันในหมู่บ้านเพื่อ ประหยัดในการหาซื้อ	74.8 (229)	25.2 (77)
6. สร้างเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำเพื่อนำมาจำหน่าย	72.5 (222)	27.5 (84)
7. หาไม้มาทำถ่านเพื่อใช้และจำหน่าย	78.1 (239)	21.9 (67)
8. ใช้ปิ่นยิงนกเพื่อนำมาจำหน่าย	69.9 (214)	30.1 (92)
9. การเข้าป่าต้องนำปิ่นหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ไปด้วยเพื่อ ป้องกันตัวและจับสัตว์	55.2 (169)	44.8 (137)

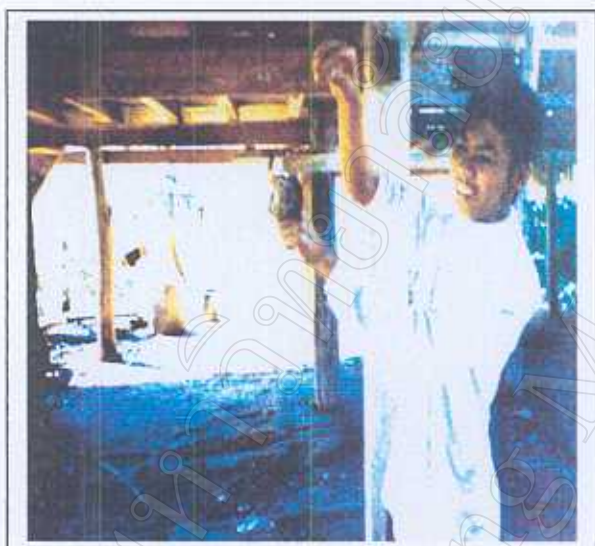
$\alpha = 0.9$

จากตารางที่ 8 ได้รับการจัดেলাจากเพื่อน จากการหาค่า α ได้ตัดข้อความที่ทำให้ค่า α ต่ำทิ้งไป และพบว่า ข้อที่ทำให้ค่า α สูงจะเป็นข้อที่เกี่ยวกับเรื่องของการใช้ประโยชน์จากการทำมาหากิน ดังที่ได้แสดงในตารางข้างต้น แหล่งที่ให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าของนักเรียนจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับจากเพื่อนในสถานศึกษา ซึ่งเพื่อนได้ให้ความรู้ในเรื่องการเข้าป่าเพื่อหาของป่าที่ดูสวยงามออกมาวางจำหน่ายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80.1 และรองลงมายังคงเป็นเรื่องการหาไม้มาทำถ่านเพื่อใช้และจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 78.1

จากอัตราร้อยละข้างต้นแสดงได้ว่า โดยภาพรวมแล้วยังคงเหมือนกันกับที่ได้รับการจัดেলাจากชุมชน พ่อแม่ ญาติ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของการหาผลิตผลจากป่านำมาจำหน่ายหรือบริโภคเพื่อยังชีพ เนื่องจากเพื่อนเป็นเด็กนักเรียนด้วยกัน อาจจะพากันเข้าไปเที่ยวในป่า ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งรวมชีวิตของพวกเขา จึงเข้าไปเพื่อหาทางนำสิ่งต่าง ๆ ที่สวยงามและใช้ประโยชน์ได้จากในป่านำออกมาใช้ และเมื่อเพียงพอแล้วก็นำส่วนที่เหลือนั้นไปจำหน่ายเพื่อได้รับเงินมาใช้จ่าย

ในเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัวต่อไป ซึ่งเพื่อนเป็นบุคคลที่มีบทบาทมากคนหนึ่งในขณะที่ชีวิตอยู่ในช่วงของเยาวชน จึงมีความคิดอยากที่จะลองใช้อาวุธในการจับสัตว์ เข้าป่าเพื่อจะหาของป่า เช่นการหาไม้เพื่อนำมาทำฟัน หาต้นกล้วยไม้เพื่อนำมาปลูกในบ้านหรือวางจำหน่าย หานกที่สวยงาม หรือปลาที่มีสีสันแปลก นำออกมาเพื่อเลี้ยงหรือจำหน่าย ทั้งหมดนี้ที่ทำได้ก็เพื่อหวังที่จะได้นำมาใช้ทางด้านเศรษฐกิจหาเงินมาเพื่อดำเนินชีวิตของตนให้ดีขึ้น

แหล่งการขัดเกลาที่นักเรียนสามารถได้รับความรู้จากเพื่อน โดยส่วนมากแล้ว เพื่อนแนะนำในทางเดียวกันกับชุมชน พ่อแม่ และญาติ เพราะเพื่อนอยู่ในชีวิตความเป็นจริงที่ต้องดิ้นรนให้ฐานะการเป็นอยู่ของตนดีขึ้น โดยจะแนะนำในเรื่องของการนำของป่าออกมาจำหน่าย เพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องของตนเอง และครอบครัวได้ การขัดเกลาจากเพื่อนทำให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 14.87 จากคะแนนเต็ม 18 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.60

ภาพที่ 15 การนำนกมาเลี้ยงเพื่อดูเล่น

ภาพที่ 16 การยิงสัตว์ในป่า

ภาพที่ 17 การจับสัตว์ในป่าเพื่อนำมารับประทาน

ตาราง 9 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากกิจกรรม

จำนวนตัวอย่าง = 306

ลักษณะของการขัดเกลา	จำนวนตัวอย่าง = 306	
	เลข	ไม่เลข
1. ต้องการปลูกต้นไม้ทดแทนต้นไม้ที่เราได้ตัดไป	77.8 (238)	22.2 (68)
2. การปลูกฝังให้ร่วมกันปลูกป่าไม่ตัดไม้ทำลายป่า	90.8 (278)	9.2 (28)
3. ให้ความเคารพและดูแลปกป้องป่าไม้ และสัตว์ป่า	87.9 (269)	12.1 (37)
4. สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการปลูกต้นไม้ รั่น้ำต้นไม้ และพรวนดิน	87.9 (269)	12.1 (37)
5. เคารพและดูแลปกป้องป่าไม้	76.1 (233)	23.9 (73)
6. ร่วมโครงการปลูกป่าที่หมู่บ้านจัดขึ้นทุกปี	77.8 (238)	22.1 (68)
7. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเดินป่าไม่ให้สัตว์แตกตื่น	43.5 (133)	56.5 (173)

จำนวนตัวอย่าง = 306

ลักษณะของการขัดเกลา	เคย	ไม่เคย
8. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการอยู่รอดในป่าเมื่อพลัดหลงจากกลุ่ม	62.1 (190)	37.9 (116)
9. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการหาของป่ามาใช้อย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น	63.4 (194)	36.6 (112)
10. วิธีการหาสมุนไพรในป่ามาเพื่อใช้รักษาบาดแผล	68.0 (208)	32.0 (98)

 $\alpha = 0.8$

จากตารางที่ 9 ได้รับการขัดเกลาจาก กิจกรรมในโรงเรียน จากการหาค่า α ได้ตัดข้อความที่ทำให้ค่า α ต่ำทิ้งไป และพบว่า ข้อที่ทำให้ค่า α สูงจะเป็นข้อที่เกี่ยวกับเรื่องของการปลูกฝัง สร้างจิตสำนึกในการร่วมกันอนุรักษ์ป่า ดังที่ได้แสดงในตารางข้างต้น แหล่งที่ให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าของนักเรียน จากกิจกรรมของสถาบันการศึกษานั้น โดยข้อขัดเกลาของกิจกรรมในโรงเรียนมากที่สุดคือ เรื่องการปลูกฝังให้ร่วมกันปลูกป่า ไม่ตัดไม้ทำลายป่า คิดเป็นร้อยละ 90.8 รองลงมามี 2 ข้อ ที่เท่ากันคือให้ความเคารพและดูแลปกป้องป่าไม้และสัตว์ป่า และสร้างจิตสีกที่ดีต่อการปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้และพรวนดิน โดยคิดเป็นร้อยละ 87.9 และในเรื่องของกิจกรรมในสถานศึกษายังมีข้อเพิ่มเติมคือ เรื่องของการต้องปลูกต้นไม้ทดแทนต้นไม้ที่เราตัดไป คิดเป็นร้อยละ 77.8

จะสังเกตเห็นได้ว่ายังคงเหมือนเดิมกับในวัยเด็ก ในโรงเรียน และครูอยู่ แต่จะแตกต่างคือเพิ่มในเรื่องของการปลูกต้นไม้ทดแทนต้นไม้ที่ตัดไป ซึ่งถือว่าเป็นการคงไว้ซึ่งสภาพณ์ในการอนุรักษ์ป่าในส่วนของโรงเรียน ซึ่งถ้าว่าไปแล้วในวัยเด็กกับในโรงเรียน ก็ถือว่าเป็นส่วนใหญ่ได้รับการขัดเกลาจากครูทั้งนั้น จึงถือว่าครู เป็นผู้มีส่วนบทบาทในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ถูกขัดเกลาให้อนุรักษ์ป่า และครูได้จัดกิจกรรมที่บ่งบอกถึงว่าอนุรักษ์ป่าไว้ได้อย่างดีในโรงเรียน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ในวัยเด็ก ในโรงเรียน ครู และกิจกรรม มีผลออกมาในทางเดียวกันนั้นก็คือ เป็นสิ่งที่ดีต่อการรักษาป่าเอาไว้ จึงเห็นได้ว่ากิจกรรมเป็นสิ่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าของเด็กนักเรียนในสถานศึกษา และยังมีการเสริมให้มีการปลูกต้นไม้แทนต้นไม้ที่เราตัดไปด้วย

จากการขัดเกลาของกิจกรรมในโรงเรียนของนักเรียน ส่วนใหญ่แล้วจะมีลักษณะเหมือนกันกับวัยเด็ก ในโรงเรียน และครู เพราะกิจกรรมก็เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งนักเรียนต้องเข้าร่วมเพราะมีกฎกำหนดเอาไว้ จึงออกมาในลักษณะของการอนุรักษ์รักษาป่าไว้ และที่แทรกเข้ามาคือ นักเรียนจะมีความรู้ว่าจะต้องปลูกต้นไม้แทนต้นไม้ที่ตนเองได้ตัดโค่นไป ดังนั้นจึงมีค่าเฉลี่ยที่ 17.35 จากคะแนนเต็ม 20 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.35

ตาราง 10 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของความรู้

ลักษณะของความรู้	จำนวนตัวอย่าง = 306	
	ถูก	ผิด
1. ถ่านไม้และฟืนเป็นเชื้อเพลิงที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด เรานำมาใช้ได้ตลอดเวลา	39.9 (122)	60.1 (184)
2. ทรัพยากรป่าไม้ที่มีจำนวนมากนั้นมีคุณค่าทางเศรษฐกิจของมนุษย์เท่านั้น	22.2 (68)	77.8 (238)
3. การทำไร่เลื่อนลอยไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้ทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรม	23.5 (72)	76.5 (234)
4. ป่าไม้มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศ เพราะป่าไม้ทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตและทำให้เกิดสมดุลต่อระบบนิเวศ	96.7 (296)	3.3 (10)
5. การแก้ไขปัญหาการเสื่อมโทรมของป่าไม้ที่เร็วที่สุดคือการปล่อยให้ป่าฟื้นตัวเองตามธรรมชาติ	28.1 (86)	71.9 (220)
6. การอนุรักษ์ป่าไม้ หมายถึง การใช้ทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดประโยชน์และไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม	22.2 (68)	77.8 (238)
7. ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ของโลกมีอยู่ประมาณ ร้อยละ 50	53.6 (164)	46.4 (142)
8. สภาพภูมิอากาศ สภาพดิน ไม่ใช่สิ่งที่มีผลต่อความสมบูรณ์ของป่าไม้	13.7 (42)	86.3 (264)
9. ปัจจุบันจำนวนพื้นที่ป่าไม้ในอำเภอของท่านมีปริมาณลดลง	92.5 (283)	7.5 (23)
10. ตัวการทางธรรมชาติที่ทำลายป่าไม้ได้แก่ สัตว์ป่าและสัตว์เลื้อยต่าง ๆ	12.7 (39)	87.3 (267)
11. การจัดการกับต้นหญ้าที่ขึ้นรกรงรังที่ง่ายที่สุดคือการจุดไฟเผา และยังทำให้เห็ดและผักหวานขึ้นอีกด้วย	25.2 (77)	74.8 (229)
12. มนุษย์สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยทางธรรมชาติ	24.8 (76)	75.2 (230)
13. ดิน ไม้มีรากสำหรับไว้ดูดซับน้ำ ทำให้ช่วยชลอความแรงของการไหลของน้ำได้	89.9 (275)	10.1 (31)
14. ป่าไม้มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในด้านการนำมาเป็นปัจจัยสี่	94.8 (290)	5.2 (16)
15. ป่าอยู่ได้ด้วยตัวเองเราไม่จำเป็นต้องเข้าไปดูแลมากนัก เพราะกิจกรรมอย่างอื่นของเรามีอีกมากมายที่จะต้องทำ	40.2 (123)	59.8 (183)
16. กำหนดให้ป่าเป็นอุทยานแห่งชาติถือว่าเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ป่า	90.8 (278)	9.2 (28)
17. การอนุรักษ์สัตว์ป่าทำได้โดยซื้อสัตว์ป่าจากพ่อค้า แม่ค้าแล้วนำไปปล่อยกลับคืนป่า	45.8 (140)	54.2 (166)
18. บริเวณที่ดินรกร้างว่างเปล่าควรมีการปลูกต้นไม้ขึ้นทดแทน	96.1 (294)	3.9 (12)
19. ไฟไหม้ป่าในปัจจุบันส่วนใหญ่เกิดจากการเสียดสีกันของต้นไม้	29.1 (89)	70.9 (217)

 $\alpha = 0.8$

จากตารางที่ 10 ในเรื่องของความรู้ จากการหาค่า ได้ตัดข้อความที่ทำให้ค่า α ต่ำ
ทิ้งไป เพื่อให้ค่า α สูงขึ้น สำหรับข้อที่นักเรียน ตอบถูก จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ

1. ป่าไม้มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศ เพราะป่าไม้ทำหน้าที่เป็นผู้ผลิต และทำให้เกิด
สมดุลต่อระบบนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 96.7
2. บริเวณที่ดินรกร้างว่างเปล่าควรมีการปลูกต้นไม้ขึ้นทดแทน คิดเป็นร้อยละ 96.1
3. ป่าไม้มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในด้านการนำมาเป็นปัจจัยสี่ คิดเป็นร้อยละ
94.8
4. ปัจจุบันจำนวนพื้นที่ป่าไม้ในอำเภอของท่านมีปริมาณลดลง คิดเป็นร้อยละ 92.5
5. การกำหนดให้ป่าเป็นอุทยานแห่งชาตินั้นถือว่าเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ป่า คิดเป็น
ร้อยละ 90.8
6. ต้นไม้มีรากสำหรับไว้ดูดซับน้ำ ทำให้ช่วยชลความแรงของการไหลของน้ำได้ คิดเป็น
ร้อยละ 89.9

สำหรับข้อคำถามที่นักเรียนส่วนใหญ่ ตอบผิด มากที่สุดจะเป็นเรื่อง

1. ตัวการทางธรรมชาติที่ทำลายป่าไม้ได้แก่ สัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 87.3
2. สภาพภูมิอากาศ สภาพดิน ไม่ใช่สิ่งที่มีผลต่อความสมบูรณ์ของป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 86.3
3. การอนุรักษ์ป่าไม้ หมายถึง การใช้ทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดประโยชน์และไม่จำเป็นต้อง
คำนึงถึงสภาพแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 77.8
4. ทรัพยากรป่าไม้ที่มีจำนวนมากมีคุณค่าทางเศรษฐกิจของมนุษย์เท่านั้น ร้อยละ 77.8
5. การทำไร่เลื่อนลอยไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้ทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 76.5

ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการทางสังคมต่อพฤติกรรมการใช้และการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 หรือเทียบเท่า (ปวช.)
นั้นได้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาของสิ่งแวดล้อมจากการสอดแทรกอยู่ในหลากหลายวิชาตามที่ได้กล่าวไว้
ในบทที่ 2 แล้ว ดังนั้นในความรู้ทุกข้อของแบบสอบถามจึงมีความถี่ทุกข้อ แต่เพราะบางคนอาจจะ
เข้าใจจึงทำให้มีการตอบผิดไป แต่ส่วนใหญ่แล้วจะถนัดทางด้านความรู้ที่ว่า ป่าไม้มีบทบาทสำคัญ
ในระบบนิเวศ เพราะป่าไม้ทำหน้าที่เป็นผู้ผลิต และทำให้เกิดสมดุลต่อระบบนิเวศ ซึ่งก็นับว่า
นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจว่า ระบบนิเวศที่ดีนั้นจะต้องมีองค์ประกอบหลักก็คือ ป่าไม้ ซึ่งจะทำหน้าที่
เป็นผู้ผลิตทำให้เกิดความสมดุลแก่ระบบนิเวศของป่าได้เป็นอย่างดี และในบริเวณบ้านของนักเรียน
กลุ่มตัวอย่างจะไม่บอยให้เป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า จะต้องมีการปลูกต้นไม้เอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นการ
ปลูกข้าวโพด การปลูกฝ้าย และการปลูกต้นไม้ประเภทอื่น ๆ ตามที่ตนเองเห็นว่าสมควรและที่
เป็นไปได้ส่วนใหญ่ในการปลูกต้นไม้ นั้น นักเรียนจะต้องคำนึงว่า ปลูกอะไรแล้วสามารถผันมาเป็น

เงินเพื่อเลี้ยงครอบครัวได้ เพราะส่วนใหญ่แล้วนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจะถูกขัดเกลาให้เน้นทางด้านเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่

ส่วนในคำตอบที่นักเรียนส่วนมากตอบผิดนั้น โดยรวมแล้วอาจจะเป็นเพราะการอบรมสั่งสอนของครู ไม่ได้เน้นตรงจุดนี้ ทำให้นักเรียนไม่ได้ใส่ใจและเกิดการหลงลืมได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบดูจากหลักสูตรและเนื้อหาในตำราที่นักเรียนได้เรียนแล้ว ได้พบว่ามีข้อมูลดังกล่าวประกอบอยู่ในหนังสือเรียนที่สอดคล้องอยู่ในตำราเรียนต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แล้ว ฉะนั้นนี่เป็นการบ่งชี้ได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องที่ครูได้สอน เช่น ตัวการทางธรรมชาติทำลายป่าไม้ ที่จริงแล้วคำตอบคือ มนุษย์ แต่นักเรียนกลับตอบว่าเป็นสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยงสภาพภูมิอากาศ สภาพดิน เป็นสิ่งที่มีต่อความสมบูรณ์ของป่าไม้ ซึ่งนักเรียนตอบว่าไม่ใช่สิ่งที่มีบทบาทต่อความสมบูรณ์ของป่าไม้ การอนุรักษ์ป่าไม้ หมายถึง การใช้ทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดประโยชน์และจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ซึ่งในคำถามลวงไว้ว่า ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ทรัพยากรป่าไม้ที่มีจำนวนมากนั้นมีคุณค่าทางเศรษฐกิจของมนุษย์เท่านั้น ที่จริงแล้วต้องมีคุณค่ากับทุก ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ สัตว์ เป็นต้น

ดังนั้น จากการสังเกตความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องของการขัดเกลาทางสังคมต่อพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้นั้น นักเรียนส่วนใหญ่ตอบคำถามเกี่ยวกับป่าไม้ได้ถูกต้อง นับว่านักเรียนสมัยนี้มีความคิด ความจดจำที่ดี จากคะแนนเต็ม 38 ตอบได้โดยค่าเฉลี่ยของความรู้อยู่ที่ 33.79 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.05

ตาราง 11 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของทัศนคติ

ลักษณะของทัศนคติ	จำนวนตัวอย่าง = 306			
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. หน้าที่ดูแลรักษาป่าเป็นของ เจ้าหน้าที่ป่าไม้อยู่แล้วเราไม่ มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง	37.6 (115)	45.8 (140)	9.2 (28)	7.5 (23)
2. การมีกิจกรรมการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า เป็นสิ่งที่ดีและควรร่วมมือกัน ทำอย่างจริงจัง	71.9 (220)	24.5 (75)	1.0 (3)	2.6 (8)

จำนวนตัวอย่าง = 306

ลักษณะของทัศนคติ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
3. ไม่จำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกใน คุณค่าและประโยชน์ของทรัพยากร ป่าไม้และสัตว์ป่าให้แก่เยาวชน เพราะเยาวชนมีความรู้ดีอยู่แล้ว	41.2 (126)	40.8 (125)	11.8 (36)	6.2 (19)
4. กลุ่มเยาวชนของชุมชนควร มีกิจกรรมในการดูแลรักษา ป่าไม้และสัตว์ป่าร่วมกัน	61.4 (188)	34.3 (105)	2.6 (8)	1.6 (5)
5. การดูแลป่าไม้ไม่ใช่หน้าที่ ของกรรมการบริหารป่าเพียง ฝ่ายเดียวแต่ประชาชนและ คนในชุมชนทุกคนควรมีส่วนร่วม	63.1 (193)	28.8 (88)	4.6 (14)	3.6 (11)
6. เมื่อพบเห็นการลักลอบตัดไม้ ทำลายป่าหรือการค้าสัตว์เรา ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว เพราะอาจ ทำให้เดือดร้อนได้ ควรปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ป่าไม้เท่านั้น	29.1 (89)	45.1 (138)	19.3 (59)	6.5 (20)
7. ถ้ามีการฝึกอบรมเยาวชนเพื่อ เป็นผู้นำการอนุรักษ์ป่าไม้ ข้าพเจ้าสนใจสมัครเข้ารับการอบรม	42.8 (131)	53.9 (165)	2.9 (9)	0.3 (1)
8. การปลูกฝังความสำนึกในการ อนุรักษ์ป่าไม้เป็นเรื่องที่น่าเบื่อ	45.8 (140)	38.6 (118)	11.8 (36)	3.9 (12)
9. ต้นไม้ที่ใหญ่โต เมื่อนำมาสร้าง บ้านแล้วจะทำให้บ้านดูสวยงามหรูหรา	29.4 (90)	37.3 (114)	23.5 (72)	9.8 (30)
10. นักเรียนสามารถนำไม้ในป่ามา ใช้ได้โดยไม่จำกัด เพราะป่าไม้ มีการงอกของต้นไม้ทดแทนกัน อยู่ตลอดเวลา	56.5 (173)	30.1 (92)	8.8 (27)	4.6 (14)

ลักษณะของทัศนคติ	จำนวนตัวอย่าง = 306			
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
11. การนำเอาพืชหรือสัตว์บางชนิด มาไว้ในบ้านเพื่อความสวยงาม เป็นการอนุรักษ์วิธีหนึ่ง	21.6 (66)	55.6 (170)	16.0 (49)	6.9 (21)
12. การมีป้ายประกาศเชิญชวนให้ รักษาป่าไม้ ติดตามถนน ทำให้ สิ้นเปลืองงบประมาณ	13.7 (42)	56.2 (172)	19.9 (61)	10.1 (31)
13. ป่าไม่มีอิทธิพลต่อการดำรง ชีวิตของมนุษย์ดังนั้นเราควร หันมาสนใจอนุรักษ์ต้นไม้ เพียงอย่างเดียวก็เพียงพอแล้ว	9.5 (29)	54.9 (168)	23.9 (73)	11.8 (36)
14. ทรัพยากรต่าง ๆ ภายในป่า เป็นของส่วนรวม ดังนั้นเรา สามารถนำออกมาได้อย่างไม่จำกัด	41.8 (128)	42.5 (130)	8.5 (26)	7.2 (22)
15. การพังทลายของดินเป็นผลสืบ เนื่องมาจากการลดลงของป่าไม้ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับมนุษย์เลย	28.8 (88)	48.4 (148)	14.4 (44)	8.5 (26)

$\alpha = 0.8$

จากตารางที่ 11 ในเรื่องของทัศนคติ จากการหาค่า α ได้ตัดข้อความที่ทำให้ค่า α ต่ำทิ้งไป และทำให้ค่า α สูงขึ้น ดังนั้นจากข้อความทั้ง 15 ข้อจะทำการวิเคราะห์ที่ละข้อแบ่งตามลักษณะของการตอบแบบสอบถาม ในด้านความคิดเห็นที่ไม่ถูกต้องต่อการอนุรักษ์ป่า ระหว่างข้อ 1, 3, 6, 8-15 รวมทั้งหมด 11 ข้อ และข้อที่มีความคิดเห็นที่ถูกต้อง ระหว่างข้อ 2, 4-5 และข้อ 7 รวมทั้งหมด 4 ข้อ ตามตารางข้างต้น โดยจะขอเรียงข้อตามความคิดเห็นที่ไม่ถูกต้องก่อน 11 ข้อ แล้วจึงตามด้วยข้อความคิดเห็นที่ถูกต้องอีก 4 ข้อ ดังนี้

ทัศนคติที่มีความคิดเห็นไม่ถูกต้องต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

1. หน้าที่ดูแลรักษาป่าเป็นของเจ้าหน้าที่ป่าไม้อยู่แล้วเราไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง นั่นก็หมายความว่า นักเรียนส่วนใหญ่ลงความเห็นว่า เห็นด้วย ร้อยละ 45.8 และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 37.6 ดังนั้นจากอัตราร้อยละถ้ารวมกันถือว่าเป็นอัตราร้อยละของการเห็นด้วยที่สูงมาก ซึ่งหน้าที่ของการดูแลรักษาป่านั้นทุกคนจะต้องช่วยกันสอดส่อง ดูแล ไม่ใช่ถือว่า

เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป่าไม้เพียงผู้เดียว อาจเป็นเพราะอิทธิพลบริเวณของอำเภอของเจ้าหน้าที่ป่าไม้และอิทธิพลมืด จึงทำให้นักเรียนไม่ค่อยอยากจะยุ่ง เกี่ยวกับเรื่องของป่าไม้

2. ไม่จำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกในคุณค่าและประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าให้แก่เยาวชนเพราะเยาวชนมีความรู้ที่อยู่แล้ว นี่ก็คือเยาวชนกลุ่มตัวอย่างนี้มีการหลงตัวเองคิดว่าตนเองมีความรู้ในเรื่องของทรัพยากรป่าไม้ที่อยู่แล้วไม่จำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกอีก แต่อาจจะเป็นไปได้ที่ว่า ถึงสร้างไปก็ไม่เป็นประโยชน์ เพราะอิทธิพลมืดก็ยังคง คัดไม้ทำลายป่าอยู่ดี เพราะฉะนั้นจะสร้างขึ้นมาทำไม

3. เมื่อพบเห็นการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า หรือการล่าสัตว์ เราไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว เพราะอาจทำให้เดือดร้อนได้ ควรปล่อยให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้เท่านั้น สอดคล้องกับข้อ 1 เพราะมนุษย์เราคงไม่ค่อยอยากหาเรื่องเดือดร้อนให้ตัวเอง ยิ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดไม้ทำลายป่าด้วยแล้ว จึงต้องปล่อยให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ผู้วิจัยเคยสอบถามนักเรียน ได้คำตอบที่ว่า แม้แต่เจ้าหน้าที่ของป่าไม้ยังเป็นใจ คือ เมื่อเจ้าอิทธิพลมืดนั้นได้ทำการขนถ่ายไม้ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ก็จะลาป่วยบ้าง ลากิจบ้างในช่วงนั้น และตอนกลางคืนที่ทำการขนถ่ายไฟบริเวณถนนที่เปิดสว่างก็จะกลับเป็นปิดจนมืดสนิท เป็นอย่างนี้มาเรื่อย ๆ จนไม่มีใครกล้าที่จะเปิดเผย เพราะกลัวใช้ไปจึง เพราะเจ้าอิทธิพลมืดนั้นมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับนักการเมืองหลายท่านของจังหวัดพะเยา แม้กระทั่งลูกชายของเขาเอง ยังมีคำพูดที่ว่า “เมืองปึงจะเจริญได้ต้องรอให้พ่อเข้าตายก่อน” นี่เป็นเรื่องที่เด็กนักเรียนเล่าให้ฟังจากหลาย ๆ กลุ่มนักเรียน ข้อมูลตรงกัน

4. การปลูกฝังความสำนึกในการอนุรักษ์ป่าไม้เป็นเรื่องที่น่าเบื่อ อาจเพราะนักเรียนถูกปลูกฝังให้อนุรักษ์ป่ามามาก แต่บุคคลที่ปลูกฝังเขาหรือสภาพที่พวกเขาพบเห็นยังคงเป็นการทำลายป่าไม้อยู่ดี ดังนั้นเขาจึงมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการปลูกฝังให้อนุรักษ์ป่า เพราะเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับชีวิตจริงที่เขาต้องเผชิญ

5. ต้น ไม้ที่ใหญ่โต เมื่อนำมาสร้างบ้านแล้วจะทำให้บ้านของคุณสวยงาม หรูหรา ในอำเภอปึงมีบ้านที่สร้างขึ้นด้วยไม้ขนาดใหญ่ 2 คน โอบไม่ถึงจำนวนมาก และก็มีเหมือนกันที่การสร้างบ้านเป็นไม้ขนาดเล็ก และปูน ซึ่งในการมองต้องแน่นอนอยู่แล้วว่าบ้านที่สร้างด้วยต้นไม้ใหญ่ต้องสวยงาม หรูหรากว่า นี่ก็คือค่านิยมของชาวอำเภอปึงเองจึงทำให้นักเรียนคิดว่าการนำต้นไม้ใหญ่ ๆ มาสร้างบ้าน จะทำให้คุณสวยงาม หรูหรา

6. นักเรียนสามารถนำไม้ในป่ามาใช้ได้อย่างไม่จำกัด เพราะป่าไม้มีการงอกของต้นไม้ทดแทนกันอยู่ตลอดเวลา เพราะการชินอยู่กับป่าที่อุดมสมบูรณ์ของอำเภอตนเอง และตนเองต้องนำไม้ในป่ามาใช้ประโยชน์อยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว จึงมีความคิดที่ว่า ป่าไม้มีการงอกอยู่ตลอดเวลาจึงนำมาใช้ได้อย่างไม่จำกัดเพื่อการอยู่อาศัยของชีวิตตนเองและครอบครัว เพราะถ้าเราไม่ไปเอาออกมา ก็

จะมีบุคคลคนอื่นที่นำออกมาเช่นกันจึงทำให้เกิดการแก่งแย่งใครเจอก่อนได้ก่อนถือว่าเป็นเจ้าของสามารถนำออกมาใช้ได้

7. การนำเอาพืชหรือสัตว์บางชนิดมาไว้ในบ้านเพื่อความสวยงามเป็นการอนุรักษ์วิธีหนึ่งความคิดของนักเรียนคงที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ถ้าใครเจอก่อนก็ได้สิ่งนั้นก่อน ดังนั้นเขาจึงนำพืชหรือสัตว์บางชนิดมาไว้ที่บ้านเพื่อความสวยงาม และยังมีอีกต่อไปอีกว่า ถ้าคนอื่นเอาไปอาจจะนำสัตว์นั้นไปฆ่า ทำเป็นอาหาร ดังนั้นเรานำมาเลี้ยงไว้จึงถือว่าเป็นการอนุรักษ์วิธีหนึ่งเหมือนกัน

8. การมีป้ายประกาศเชิญชวนให้ช่วยกันรักษาป่าไม้ ติดตามถนนทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณนักเรียนได้กล่าวไว้ว่า เนื่องจากการปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้วของชาวอำเภอปงนี้ ถ้ามีป้ายประกาศเชิญชวนก็ไม่มีประโยชน์ ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณอยู่ดี ถ้าจะให้ดีต้องจัดการกับคนที่มืออิทธิพลให้หมดก่อนถึงจะดีแล้วค่อยมีป้ายเชิญชวนให้อนุรักษ์

9. ป่าไม้มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นเราควรหันมาสนใจอนุรักษ์ต้นไม้เพียงอย่างเดียวก็เพียงพอแล้ว เห็นด้วย ร้อยละ 54.9 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 9.5 ดังนั้นนักเรียนได้ให้ความเห็นด้วยเป็นอย่างมาก ในเรื่องของการหันมาสนใจอนุรักษ์ต้นไม้เพียงอย่างเดียวก็เพียงพอ อาจจะเนื่องจากนักเรียนคิดว่าป่าไม้มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และตามที่เขาพบเห็นก็จะมีการทำลายต้นไม้ ป่าไม้เป็นจำนวนมาก จึงทำให้ป่าหายไป ดังนั้นจึงมีความคิดว่าถ้าหันมาอนุรักษ์ ต้นไม้ให้มีอยู่หนาแน่นอย่างเดิม ความเป็นป่าก็จะกลับคืนมา

10. ทรัพยากรต่าง ๆ ภายในป่าเป็นส่วนรวม ดังนั้นเราสามารถนำออกมาได้อย่างไม่จำกัด เห็นด้วย ร้อยละ 42.5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 41.8 เพราะป่าเป็นของทุก ๆ คน ดังนั้น นักเรียนจึงให้ความเห็นด้วยที่จะนำทรัพยากรต่าง ๆ ภายในป่าออกมาได้ เพราะถ้าเขาไม่นำออกมาก็ย่อมต้องมีบุคคลอื่น ๆ นำออกมาอยู่ดี เพราะฉะนั้นเขาเห็นก็ต้องนำออกมาก่อนผู้อื่น เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ หรือนำมาทำอาหารเลี้ยงชีวิตต่อไปได้

11. การพังทลายของดิน เป็นผลสืบเนื่องมาจาก การลดลงของป่าไม้ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับมนุษย์เลย เห็นด้วย ร้อยละ 48.4 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 28.8 ความคิดนี้เป็นการพยายามหลีกเลี่ยงปัญหา ไม่ยอมรับในสิ่งที่ตนเองได้ทราบคืออยู่แล้ว แต่ถ้าไม่ทำก็จะทำให้ชีวิตไม่สุขสบาย ดังนั้น นักเรียนส่วนใหญ่จึงโทษว่าการพังทลายของดินนั้นเป็นผลจากการลดลงของป่าไม้ซึ่งเขาไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

ทัศนคติที่มีความคิดเห็นถูกต้องต่อการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

1. การมีกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าเป็นสิ่งที่ดีและควรร่วมมือกันทำอย่างจริงจัง เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 24.5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 71.9 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยให้มีกิจกรรมการอนุรักษ์และร่วมมือกันทำอย่างจริงจังเพราะนักเรียนส่วนใหญ่ไม่อยากจะเห็นป่าไม้ถูกทำลายมากไปกว่านี้

2. กลุ่มเยาวชนของชุมชนควรมีกิจกรรมในการดูแลรักษาป่าไม้ และสัตว์ป่าร่วมกัน เห็นด้วย ร้อยละ 34.3 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 61.4 กิจกรรมการดูแลรักษาป่าไม้และสัตว์ป่านั้น ควรจะมีกลุ่มเยาวชนของตนเองช่วยกันสอดส่องดูแลและทำการจัดกิจกรรมขึ้นเป็นแบบอย่าง ทำต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ ดังนั้นนักเรียนจึงมีความเห็นด้วยกับเรื่องนี้

3. การดูแลป่าไม้ไม่ใช่หน้าที่ของกรมการบริหรป่าเพียงฝ่ายเดียว แต่ประชาชน และคนในชุมชนทุกคนควรมีส่วนร่วม เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 28.8 เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 63.1 อาจจะเป็นข้อที่ขัดแย้งกันกับข้อ 1 และข้อ 3 แต่ถ้าสังเกตดูดี ๆ แล้วจะพบว่า ข้อนี้ได้อ้างถึง กรมการบริหรป่า ซึ่งก็ได้จากการคัดเลือก พ่อ แม่ ญาติ ในชุมชนของตนเอง ดังนั้นจึงไม่มี แรงกดดันในการร่วมกันดูแลรักษาป่า เพราะเป็นเครือญาติกันทำอะไรทำได้อย่างสบายใจ แต่ใน ข้อ 1 และ ข้อ 3 นั้น เป็นเจ้าหน้าที่ป่าไม้ และ อธิบดีพลมัตซึ่งแตกต่างกัน

4. ถ้ามีการฝึกอบรมเยาวชนเพื่อเป็นผู้นำการอนุรักษ์ป่าไม้ข้าพเจ้าสนใจสมัครเข้ารับการ อบรม เห็นด้วย ร้อยละ 53.9 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 42.8 แสดงว่าในจิตสำนึกจริง ๆ ของ นักเรียนยังต้องการเข้าไปรวมเป็นผู้นำการอนุรักษ์ป่าไม้อยู่ เนื่องจากเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ถ้ามีการ ฝึกอบรม ดังนั้นถ้าทางรัฐบาลหันมาให้ความสนใจในการอนุรักษ์ จะได้กำลังเสริมที่ดีที่สุด คือ เยาวชนเป็นแกนนำในการร่วมอนุรักษ์ เพราะเยาวชนเป็นกำลังสำคัญในอนาคตของชาติ ดังนั้นน่าจะ หันความสนใจมุ่งปลูกฝังเยาวชนให้อุรักษ์ป่าจะดีที่สุด

สังเกตจากการวิเคราะห์เรื่องของทัศนคติของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการทาง สังคมต่อพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้นั้น ส่วนใหญ่นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับ เรื่องให้มีการฝึกอบรมเยาวชนเพื่อเป็นผู้นำการอนุรักษ์ป่าไม้ ข้าพเจ้าสนใจสมัครเข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 96.7 กิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าเป็นสิ่งที่ดีและควรร่วมมือกัน ทำอย่างจริงจัง คิดเป็นร้อยละ 96.4 กลุ่มเยาวชนของชุมชนควรมีกิจกรรมในการดูแลรักษาป่าไม้และ สัตว์ป่าร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 95.7 และเรื่องของการดูแลป่าไม้ไม่ใช่หน้าที่ของกรมการบริหรป่า ไม้เพียงฝ่ายเดียว แต่ประชาชนและคนในชุมชนทุกคนควรมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 91.9 ซึ่งนับว่า จากอัตราร้อยละรวมของการแสดงความเห็นด้วยนั้น นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อใช้และการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้เป็นอย่างมาก โดยนักเรียนส่วนใหญ่ตอบคำถามประเภททัศนคติได้ค่าเฉลี่ยของ ทัศนคติอยู่ที่ 47.34 จากคะแนนเต็ม 60 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.49

ตาราง 12 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของพฤติกรรม

ลักษณะของ พฤติกรรม	ประจำ ทุกวัน	จำนวนตัวอย่าง = 306				
		1 ครั้ง / เดือน	2-3 ครั้ง / 3 เดือน	1 ครั้ง / 6 เดือน	1 ครั้ง / ปี	ไม่เคย
1. ทำนนำไม้จาก ป่ามาสร้างบ้าน เพื่ออยู่อาศัย	48.0 (147)	37.6 (115)	5.2 (16)	2.9 (9)	3.9 (12)	2.3 (7)
2. ทำนได้นำเอา ไม้มาทำเชื้อเพลิง ในการหุงต้มอาหาร	17.6 (54)	14.7 (45)	16.0 (49)	21.6 (66)	15.7 (48)	14.4 (44)
3. ทำนล่าสัตว์ใน ป่าเพื่อนำมา ประกอบอาหาร	50.0 (153)	9.8 (30)	9.2 (28)	16.0 (49)	10.5 (32)	4.6 (14)
4. ทำนเข้าไปหาฝืน หรือเผาถ่านจาก ป่าไม้ใกล้บ้าน	46.7 (143)	14.1 (43)	11.8 (36)	13.4 (41)	9.5 (29)	4.6 (14)
5. เก็บสมุนไพรจาก ป่ามาเพื่อปรุงยา รักษาโรคเพื่อจำหน่าย	59.5 (182)	9.2 (28)	2.6 (8)	10.8 (33)	11.4 (35)	6.5 (20)
6. สร้างบ้านอยู่ใน บริเวณป่าเพื่อที่ จะนำสัตว์ป่ามาเลี้ยงไว้ได้ดี	84.6 (259)	4.2 (13)	3.3 (10)	2.9 (9)	2.9 (9)	2.0 (6)
7. เข้าป่าเพื่อหา อาหารบรรเทาอาการหิวของตนเอง	53.6 (164)	8.8 (27)	8.8 (27)	13.4 (41)	8.5 (26)	6.9 (21)
8. ล่าสัตว์เพื่อเป็น การผ่อนคลายความเครียด	73.9 (226)	3.9 (12)	5.6 (17)	6.5 (20)	6.5 (20)	3.6 (11)
9. จับปลาในแหล่ง น้ำในป่าเพื่อเป็น อาหารขงชะหิว	45.1 (138)	10.8 (33)	6.2 (19)	16.7 (51)	14.7 (45)	6.5 (20)
10. นำกล้วยไม้มา ปลูกเพื่อตกแต่งกุสวขงงาม	35.3 (108)	25.2 (77)	13.4 (41)	11.8 (36)	10.8 (33)	3.6 (11)

จำนวนตัวอย่าง = 306

ลักษณะของ พฤติกรรม	ประจำ ทุกวัน	1 ครั้ง / เดือน	2-3 ครั้ง / 3 เดือน	1 ครั้ง / 6 เดือน	1 ครั้ง / ปี	ไม่เคย
11. นำหนังสือตัวมา ตกแต่งบ้านเพื่อ ให้ดูหรูหราสวยงาม	81.0 (248)	6.2 (19)	3.3 (10)	4.9 (15)	2.6 (8)	2.0 (6)
12. นำสัตว์ป่ามา เลี้ยงไว้ดูเล่นเพื่อ เป็นการช่วยอนุรักษ์	80.7 (247)	4.9 (15)	4.9 (15)	3.6 (11)	2.9 (9)	2.9 (9)
13. ยิงปืนขณะเดิน ป่าเพื่อให้หูหนือ ไปไกล ๆ	84.6 (259)	2.0 (6)	3.6 (11)	3.3 (10)	3.3 (10)	3.3 (10)
14. ขับรถยนต์เข้า ไปเที่ยวในป่า เพื่อไม่ให้เหนื่อย มากเกินไป	75.8 (232)	3.9 (12)	7.2 (22)	4.2 (13)	5.2 (16)	3.6 (11)
15. จัดกิจกรรม นันทนาการใน ป่าเพื่อความคลีนเคร่ง	56.5 (173)	17.6 (54)	4.6 (14)	9.5 (29)	6.9 (21)	4.9 (15)
16. เปิดวิทยุเทปใน ป่าเพื่อสร้าง บรรยากาศ ใน การเดินป่า	72.2 (221)	7.5 (23)	3.6 (11)	4.6 (14)	5.6 (17)	6.5 (20)

 $\alpha = 0.8$

จากตารางที่ 12 ในเรื่องของพฤติกรรม จากการหาค่า α ได้คัดข้อความที่ทำให้ค่า α ต่ำทิ้งไป และพบว่า ข้อที่ทำให้ค่า α สูงจะเป็นข้อที่เกี่ยวกับเรื่องของการใช้ประโยชน์จากป่า การทำมาหากิน ดังที่ได้แสดงในตารางข้างต้น จากการสังเกตโดยภาพรวมส่วนใหญ่จะมีข้อมูลที่เหลือในเรื่อง

1. การสร้างบ้านอยู่ในบริเวณป่าเพื่อจะนำสัตว์มาเลี้ยงไว้ คิดเป็นร้อยละ 84.6
2. การล่าสัตว์เพื่อนอนคลายความเครียด คิดเป็นร้อยละ 73.9
3. การนำหนังสือตัวมาตกแต่งบ้าน คิดเป็นร้อยละ 81

4. การนำสัตว์มาเลี้ยงเพื่อเป็นการอนุรักษ์	คิดเป็นร้อยละ	80.7
5. ยิงปืนขณะเดินป่าเพื่อให้งูหนีไปไกล ๆ	คิดเป็นร้อยละ	84.6
6. การขับรถเข้าไปในป่าเพื่อไม่ให้เหนียว	คิดเป็นร้อยละ	75.8
7. การเปิดวิทยุในป่าเพื่อสร้างบรรยากาศ	คิดเป็นร้อยละ	72.2

จากค่าร้อยละที่สูงทั้งหมดนี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่สมควรที่จะปฏิบัติเพราะจะเป็นการทำลายป่า ซึ่งเป็นข้อที่กลุ่มตัวอย่างได้ปฏิบัติเป็นประจำ จากการได้เคยเดินป่ากับเด็กนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างนี้ ได้เห็นว่าการเตรียมตัวของเด็กมีความกระฉับกระเฉงเหมือนการทำเป็นกิจวัตรประจำวัน จะมีการถือปืนยาวประมาณ 4 สอก ฉมวก แหลม เข้าไปด้วย เพื่อการจับสัตว์ในป่าและป้องกันตัวเอง ระหว่างการเดินทางเข้าไปนั้น ผู้วิจัยได้พูดคุยซักถามกับนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับป่าและการดำเนินชีวิตของเขาและชาวบ้าน จึงทราบว่า ทุกวันจะเข้าป่าเพื่อล่าสัตว์หาอาหารมาเลี้ยงครอบครัว ถ้าวันไหนได้มากก็จะนำไปจำหน่าย การเข้าป่าส่วนมากจะเข้าคนเดียว เพราะต้องการความเงียบสงบ แต่ก็มีบ้างที่ไปกับเพื่อน พ่อ แม่ ญาติ พี่ น้อง ตามลำดับ เพราะการเดินร่นให้ชีวิตตนเองอยู่รอดจึงได้เข้าไปหาของที่เป็นประโยชน์ เพื่อนำมาเลี้ยงชีวิต และในบางครั้งก็เจอสัตว์สวย ๆ เช่น นก หรือ ต้นกล้วยไม้ ต้นกระเช้าสีดา ห่อข้าวอีบา หรือเห็ดนางกวัก ก็จะนำออกมาเก็บไว้ที่บ้านบ้างหรือจำหน่ายบ้างแล้วแต่กรณี และในบางครั้งที่เจอ เม่น งู หรือสัตว์ที่มีหนังสวยงาม ก็จะถลกหนังออกตากแดดเพื่อนำมาประดับตกแต่งบ้านและนำไปรับประทาน ส่วนมากครั้งแรกจะเป็นการเดินทางเข้าไปในป่ากับพ่อ แม่ ญาติ และจะเริ่มทำความรู้จักกับป่า ว่าต้นไม้อะไรหรือสัตว์ประเภทไหนกินได้หรือมีราคา และการเดินป่าไม่ให้หลง ที่ได้รับการซักถามก็คือ ในป่าเราสามารถทำอะไรก็ได้ที่เราเห็นและอยากได้ออกมาเพราะถ้าเราไม่เอาออกมา เมื่อผู้อื่นมาพบเจอเขาก็จะเอาไปอยู่ดี ป่าเป็นของส่วนรวม ดังนั้นจึงสามารถนำออกมาได้เสมอ อาจเป็นเพราะพื้นฐานของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหรือเรียกว่า เยาวชนของอำเภอปางมอญ มีความเคยชินกับป่า เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่มีแต่ป่าเขา และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืช ผัก สัตว์ และได้รับการขัดเกลาจากพ่อ แม่ ญาติ หรือถ้าพูดโดยรวมก็คือ ชุมชนของเขาเอง ได้สั่งสอนอบรมให้เยาวชนนั้นมีการเอาตัวรอดในเรื่องของการใช้ประโยชน์และการทำมาหากิน ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีการสั่งสอนอบรมให้อุรักษ์ป่า ซึ่งในการลองสอบถามนักเรียนตอบว่ารู้เหมือนกันว่าไม่ควรทำแต่จะให้อย่างไรได้ เพราะเป็นการปฏิบัติมาตั้งแต่รุ่น ทวด ปู่ ยา ตายาย พ่อ แม่ ดังนั้นจึงต้องปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ถึงแม้ว่านักเรียนรู้จากการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนก็ตาม แต่เมื่อมาอยู่ที่บ้านก็ต้องทำตามแบบอย่างของพ่อ แม่ ที่ยึดถือปฏิบัติเพื่อได้มาซึ่งการกินคืออยู่ดี และเป็นการสะดวกสบายที่ปฏิบัติอย่างพ่อ แม่ ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ ภูทงศ์ กุณทลบุตร (2541 : 213) ว่า “ลักษณะการอบรมบ่มนิสัยของเยาวชนไทยมีลักษณะที่ไม่สอดคล้องระหว่างบ้าน โรงเรียน กล่าวคือ ที่โรงเรียนจะเน้นเรื่องระเบียบวินัย กิริยา มารยาท แต่ในขณะที่ที่บ้าน พ่อแม่ ตามใจเด็ก ตัวพ่อแม่เองยังคิดในค่านิยมเรื่องวัตถุ และการขาดระเบียบวินัย หากจะถาม

ว่าเด็กจะเลือกเอาแบบไหนเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติเมื่อมีโอกาส แก่ก็จะเลือกเอาแบบที่บ้าน เพราะง่าย สะดวกและไม่เคร่งครัดอะไรมากมายนัก” นี่คือนิทรรศการอย่างหนึ่งของเยาวชนไทย และกลุ่มตัวอย่างที่นับว่าเป็นเรื่องจริง เนื่องจากการอบรมของพ่อแม่ ญาติ ข้อมมีอิทธิพลต่อเด็กมากกว่าการอบรมของครูในโรงเรียน เพราะที่บ้านกับโรงเรียนไม่ได้เดินไปในทางเดียวกันจึงทำให้เด็กเกิดความขัดแย้งภายในจิตใจ เขาต้องเลือกวิธีการที่ง่ายตามแบบอย่างของครอบครัวที่ถูกขัดเกลา

ดังนั้นจากการสังเกตที่ได้วิเคราะห์ นักเรียนส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และการทำมาหากินจากป่าเท่านั้น เพราะความใกล้ชิดของพ่อแม่ ญาติ ชุมชน และเพื่อน ซึ่งมีอิทธิพลต่อนักเรียนมากกว่าโรงเรียน สืบเนื่องมาจากระยะเวลาในการอยู่แต่ละที่ เวลาส่วนใหญ่ใน 1 วัน นักเรียนจะมีเวลาที่อยู่กับพ่อแม่ มากกว่าอยู่โรงเรียน และการดิ้นรนให้มีชีวิตอยู่รอดจึงต้องมีพฤติกรรมในการตอบสนองปัจจัยขั้นพื้นฐานของตนเอง และครอบครัว จึงเข้าป่าเพื่อล่าสัตว์ นำผลผลิตจากป่าออกมาใช้ และจำหน่ายเพื่อยังชีพ แต่ไม่ได้ทำลายจนหมดสิ้น นักเรียนรู้จักการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกลัวว่าในอนาคตจะไม่มีทรัพยากรที่สมบูรณ์เหลือไว้ให้เขาได้ใช้ประโยชน์จากป่าอีก ดังนั้น ถึงแม้ว่าครูจะสอนให้เกิดการอนุรักษ์อย่างไรก็ตาม ไม่ทำให้เด็กนักเรียนสนใจนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังได้ เพราะถ้ากลับบ้านเจอพ่อแม่ ญาติ ชุมชน หรือเพื่อน ก็จะกลายเป็นการใช้ประโยชน์และการทำมาหากินเลี้ยงปากท้องของตนเองเป็นส่วนใหญ่ และจะมีความใกล้ชิดกับเพื่อนมากกว่า ดังนั้น จึงจะสังเกตได้ว่า พฤติกรรมของนักเรียนจะเป็นในทางเดียวกันกับพ่อแม่ ญาติ ชุมชนและเพื่อนมากกว่า ซึ่งจะแนบพฤติกรรมของนักเรียนจำนวนเต็ม 96 นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้ 78.88 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.67

ภาพที่ 18 การนำพืชสวนมาตกแต่งบ้าน

ภาพที่ 19 การนำผลผลิตจากป่ามาตกแต่งบ้านเพื่อความสวยงาม

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ SD ของเพศ จำแนกตามความรู้ในการใช้และการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 306

		N	$\bar{X}$	SD	Std, Error Mean
ความรู้	ชาย	126	32.77	3.46	0.31
	หญิง	180	34.52	2.51	0.19
Knowscor	t		df	P	Std.Error Different
EQUAL		-5.12	304	0.000	0.34
UNEQUAL		-4.84	213.51	0.000	0.36

จากตารางแสดงให้เห็นว่า เพศชายมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เท่ากับ 32.77 ส่วนเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.52 ต่างกันถึง 1.75 ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า เพศหญิงมีความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์มากกว่าเพศชาย เพราะส่วนใหญ่แล้วในขณะที่อยู่ในห้องเรียน ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่า ผู้หญิงจะสนใจศึกษาหาความรู้มากกว่าชาย ดังนั้นจึงทำให้เพศหญิงมีความรู้มากกว่าเพศชาย ซึ่งมีค่าความแตกต่างเท่ากับ $t = -5.12, P = 0.000$

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ SD ของเพศ จำแนกตามทัศนคติในการใช้และการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 306

		N	$\bar{X}$	SD	Std, Error Mean
ทัศนคติ	ชาย	126	44.90	7.61	0.68
	หญิง	180	49.04	4.92	0.37
Attscor	t		df	P	Std. Error Different
EQUAL		-5.78	304	0.000	0.72
UNEQUAL		-5.38	197.22	0.000	0.77

จากตารางแสดงให้เห็นว่า เพศชายมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เท่ากับ 44.90 ส่วนเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 49.04 ต่างกัน 4.14 ดังนั้นจะพบว่า เพศหญิงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าชาย เนื่องจากเพศหญิง

ไม่ค่อยได้เข้าป่าเพื่อหาสิ่งของที่นำมาใช้เป็นประโยชน์จากป่าออกมาหรือเข้าไปหาพืช ผัก และสัตว์ในป่า จึงทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อป่ามากกว่าชาย ซึ่งเข้าไปล่าสัตว์ ท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน โดยมีค่าความแตกต่างเท่ากับ $t = -5.78, P = 0.000$

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ SD ของเพศ จำแนกตามพฤติกรรมของการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 306

		N	$\bar{X}$	SD	Std, Error Mean
พฤติกรรม	ชาย	126	72.59	17.39	1.55
	หญิง	180	83.30	10.40	0.78
Behscor	t		df	P	Std. Error Different
EQUAL		-6.73	304	0.000	1.59
UNEQUAL		-6.19	187.23	0.000	1.73

จากตารางแสดงให้เห็น เพศชายมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เท่ากับ 72.59 เพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 83.30 ต่างกันถึง 10.71 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าเพศชาย เพราะผู้หญิงส่วนใหญ่แล้วจะเป็นผู้ที่หุงหาอาหาร จึงต้องนำเอาผลิตภัณฑ์ผู้ชายได้มาจากป่ามาปรุงอาหารเพื่อใช้ประโยชน์ จึงมีพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์มากกว่าชาย จึงมีค่าความแตกต่างเท่ากับ $t = -6.73, P = 0.000$

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ SD ของโรงเรียน จำแนกตามความรู้ในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 306

		N	$\bar{X}$	SD	Std, Error Mean
ความรู้	ปงรัชฯ	231	33.84	3.08	0.20
	เทคนิคฯ	75	33.68	2.99	0.35
Knowscor	t		df	P	Std. Error Different
EQUAL		0.38	304	0.70	0.41
UNEQUAL		0.39	128.89	0.70	0.40

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนปงรัชดาภิเษกมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 33.84 นักเรียนวิทยาลัยเทคนิคพะเยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.68 ต่างกันเพียง 0.16 ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันกับความรู้ที่นักเรียนมีต่อการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพราะถึงแม้ว่าโรงเรียนจะได้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในรายวิชาต่าง ๆ ก็ตาม แต่สภาพแวดล้อมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ยังกระทำตามความรู้ที่ตนเองได้เล่าเรียนมานั้นไม่ได้ จึงต้องเก็บความรู้เอาไว้จดจำเท่านั้น ไม่ได้นำมาปฏิบัติตามความรู้ที่ตนได้ทราบจากโรงเรียน จึงทำให้โรงเรียน และความรู้ มีความแตกต่างกัน ซึ่งมีค่าความแตกต่างเท่ากับ $t = 0.38, P = 0.70$

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ SD ของโรงเรียน จำแนกตามทัศนคติในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 306

	N	$\bar{X}$	SD	Std, Error Mean	
ทัศนคติ	ปงรัชฯ	231	47.69	6.44	0.42
	เทคนิคฯ	75	46.25	6.57	0.76
Attscor	t	df	P	Std. Error Different	
EQUAL	1.67	304	0.10	0.86	
UNEQUAL	1.65	123.58	0.10	0.87	

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนปงรัชดาภิเษก มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เท่ากับ 47.69 นักเรียนวิทยาลัยเทคนิคพะเยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 46.25 ซึ่งต่างกันเพียง 1.44 ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนไม่มีความแตกต่างกับทัศนคติของนักเรียนที่จะเปลี่ยนไปได้เนื่องจากสภาพแวดล้อมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ท่ามกลางความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ และปัจจัยของการแข่งขันเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่แตกต่างจากที่โรงเรียนได้อบรมสั่งสอนให้อนุรักษ์ป่าไม้ ทำให้มีทัศนคติที่ว่า “ใครเห็นก่อนต้องได้ก่อน ถ้าเราไม่เอามา ใครเห็นเข้า เขาก็นำออกมา” โดยมีค่าความแตกต่างเท่ากับ $t = 1.67, P = 0.10$

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ SD ของโรงเรียน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 306

		N	$\bar{X}$	SD	Std, Error Mean
พฤติกรรม	ป่งรัชฯ	231	78.86	14.40	0.95
	เทคนิคฯ	75	78.97	15.56	1.80
Behscor	t		df	P	Std. Error Different
EQUAL		-0.06	304	0.95	1.95
UNEQUAL		-0.06	117.95	0.96	2.03

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนป่งรัชดาภิเษก มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมในการ
ใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เท่ากับ 78.86 นักเรียนวิทยาลัยเทคนิคพะเยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
78.97 ต่างกันเพียง 0.11 ทำให้ทราบว่า นักเรียนของแต่ละโรงเรียน และพฤติกรรมการใช้และการ
อนุรักษ์ป่าไม้นั้น ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากโรงเรียนจะอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความรัก
และหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ แต่สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างให้มีพฤติกรรม
การใช้และเข้าป่าเพื่อล่าสัตว์ หาของป่ามาเพื่อดำรงชีวิต มีค่าความแตกต่างเท่ากับ $t = -0.06, P = 0.95$

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ SD ของสาขาวิชาจำแนกตามความรู้ในการใช้และการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 306

		N	$\bar{X}$	SD	Std, Error Mean
ความรู้	สามัญ	231	33.84	3.08	0.20
	อาชีพ	75	33.68	2.99	0.35
Knowscor	t		df	P	Std. Error Different
EQUAL		0.38	304	0.70	0.41
UNEQUAL		0.39	128.89	0.70	0.40

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักเรียนสายสามัญมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการใช้และ
การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เท่ากับ 33.84 นักเรียนสายอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.68 ต่างกันเพียง
0.16 แสดงว่า สาขาวิชาที่นักเรียนตัวอย่างได้ศึกษาอยู่ ไม่มีความแตกต่างกันกับความรู้ในการใช้และ
การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เนื่องจากสาขาวิชาที่นักเรียนได้เลือกเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่อง

หลัก ๆ ที่ได้เลือกเรียนสายหลักมากกว่า ไม่ค่อยมีวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่จะสอดคล้องที่สอดคล้องมากนัก โดยมีค่าความแตกต่างเท่ากับ $t = 0.38, P = 0.70$

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ SD ของสาขาวิชาจำแนกตามทัศนคติในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 306

	N	$\bar{X}$	SD	Std, Error Mean	
ทัศนคติ	สามัญ	231	47.69	6.44	0.42
	อาชีพ	75	46.25	6.57	0.76
Attscor	t	df	P	Std. Error Different	
EQUAL	1.67	304	0.10	0.86	
UNEQUAL	1.65	123.58	0.10	0.87	

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักเรียนสายสามัญ มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เท่ากับ 47.69 นักเรียนสายอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 46.25 ซึ่งมีผลต่างกันเพียงแค่ 1.44 ดังนั้นสาขาวิชาจึงไม่มีความแตกต่างกันกับทัศนคติในด้านการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป และความอยู่รอดในชีวิตประจำวันทำให้สาขาวิชาที่นักเรียนเลือกเรียนไม่มีผลต่อทัศนคติในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยมีค่าความแตกต่างเท่ากับ $t = 1.67, P = 0.10$

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ SD ของสาขาวิชาจำแนกตามพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 306

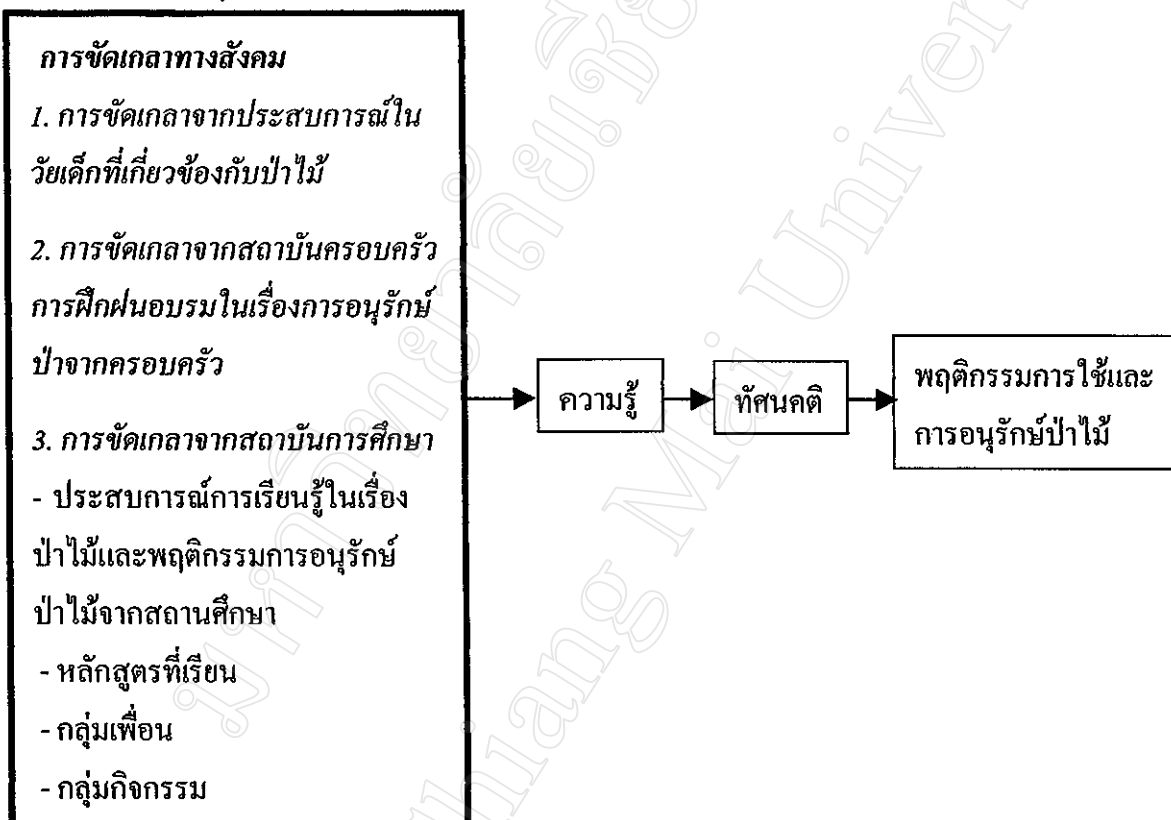
	N	$\bar{X}$	SD	Std, Error Mean	
พฤติกรรม	สามัญ	231	78.86	14.40	0.95
	อาชีพ	75	78.97	15.56	1.80
Behscor	t	df	P	Std. Error Different	
EQUAL	-0.057	304	0.954	1.95	
UNEQUAL	-0.055	117.95	0.956	2.03	

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักเรียนสายสามัญ มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เท่ากับ 78.86 นักเรียนสายอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 78.97 ต่างกัน

เพียง 0.11 แสดงให้เห็นว่าสาขาวิชาที่นักเรียนเลือกเรียนนั้น ไม่มีความแตกต่างกันกับพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพราะสภาพแวดล้อมในชุมชนของนักเรียนต้องพึ่งพาอาศัยทรัพยากรป่าไม้อยู่แล้ว ดังนั้นถึงแม้ว่าจะเรียนสาขาวิชาใดก็ตาม จึงไม่มีผลต่อพฤติกรรมที่จะเปลี่ยนแปลงให้นักเรียนหันมาอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าการมีพฤติกรรมในการใช้ทรัพยากรป่าไม้ได้ ซึ่งมีค่าความแตกต่างเท่ากับ $t = -0.057, P = 0.95$

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

จากสมมติฐานที่ว่า “การขัดเกลาทางสังคม มีความสัมพันธ์กันระหว่างพฤติกรรมการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้” ซึ่งจะแสดงได้จากกรอบความคิดดังนี้

ในการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ข้างต้นนั้น โดยหลังจากการหาค่า α ได้ตัดข้อความที่ทำให้ค่า α ต่ำเกินไปจึงเหลือจำนวนข้อจะต้องทำการหาคะแนนรวมของ แต่ละตัวแปรที่มีการวิจัยในครั้งนี้ทั้งหมดก่อนแล้วจึงจะหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติที่ใช้วัดขนาดทิศทาง โดยจะสามารถบอกระดับความเข้มข้นของความสัมพันธระหว่างตัวแปร และนอกจากนี้ยังสามารถบอกทิศทางของตัวแปรได้ คือ ค่า Pearson ' s Correlation Coefficient (r)

2. สถิติที่ใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ Anova (F-test)

จากการหาค่า α ได้ตัดข้อความที่ทำให้ค่า α ต่ำเกินไปจึงเหลือจำนวนข้อตาม
ตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 22 แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละตัว

ตัวแปร	จำนวน ข้อ	คะแนนมาก ที่สุด/ข้อ	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ประสบการณ์ในวัยเด็ก	8	2	16	13.5915	2.0581
ประสบการณ์ในวัยเรียน	9	2	18	15.8268	1.8393
ประสบการณ์ในชุมชน	9	2	18	14.5490	2.5128
สถาบันครอบครัว พ่อแม่	9	2	18	13.8235	2.4418
สถาบันครอบครัว ญาติ	9	2	18	13.1471	2.4524
สถาบันการศึกษา ครู	9	2	18	15.7941	2.0293
สถาบันการศึกษา เพื่อน	9	2	18	14.8758	2.6060
สถาบันการศึกษา กิจกรรม	10	2	20	17.3529	2.3594
ความรู้	19	2	38	33.7974	3.0565
ทัศนคติ	15	4	60	47.3366	6.4904
พฤติกรรม	16	6	96	78.8889	14.6706

จากตารางข้างต้น จะสังเกตเห็น ได้ว่า

1. การตัดกลาจากประสบการณ์ในวัยเด็กเหลือข้อแบบสอบถามเพียง 8 ข้อ
คะแนนรวมทั้งสิ้น 16 คะแนน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งสิ้น 13.59 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2.05 นั่นก็หมายความว่า ช่วงคะแนนที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำได้นั้นค่อนข้างสูง และมีการกระจาย
ของคำตอบน้อย แสดงว่า ในแบบชุดคำถามเป็นข้อมูลที่นักเรียนเข้าใจ
2. การตัดกลาจากประสบการณ์ในวัยเรียนเหลือข้อแบบสอบถามเพียง 9 ข้อ
คะแนนรวมทั้งสิ้น 18 คะแนน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งสิ้น 15.82 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1.83 นั่นก็หมายความว่า ช่วงคะแนนที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำได้นั้นค่อนข้างสูง และมีการกระจาย
ของคำตอบน้อย แสดงว่า ในแบบชุดคำถามเป็นข้อมูลที่นักเรียนเข้าใจ
3. การตัดกลาจากประสบการณ์ในชุมชนเหลือข้อแบบสอบถามเพียง 9 ข้อ
คะแนนรวมทั้งสิ้น 18 คะแนน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งสิ้น 14.54 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2.51 นั่นก็หมายความว่า ช่วงคะแนนที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำได้นั้นค่อนข้างสูง และมีการกระจาย
ของคำตอบน้อย แสดงว่า ในแบบชุดคำถามเป็นข้อมูลที่นักเรียนเข้าใจ
4. การตัดกลาจากสถาบันครอบครัว พ่อแม่เหลือข้อแบบสอบถามเพียง 9 ข้อ
คะแนนรวมทั้งสิ้น 18 คะแนน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งสิ้น 13.82 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เมื่อทราบคะแนนรวมของทุกตัวแปรแล้วสามารถที่จะหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังตารางข้างล่างนี้

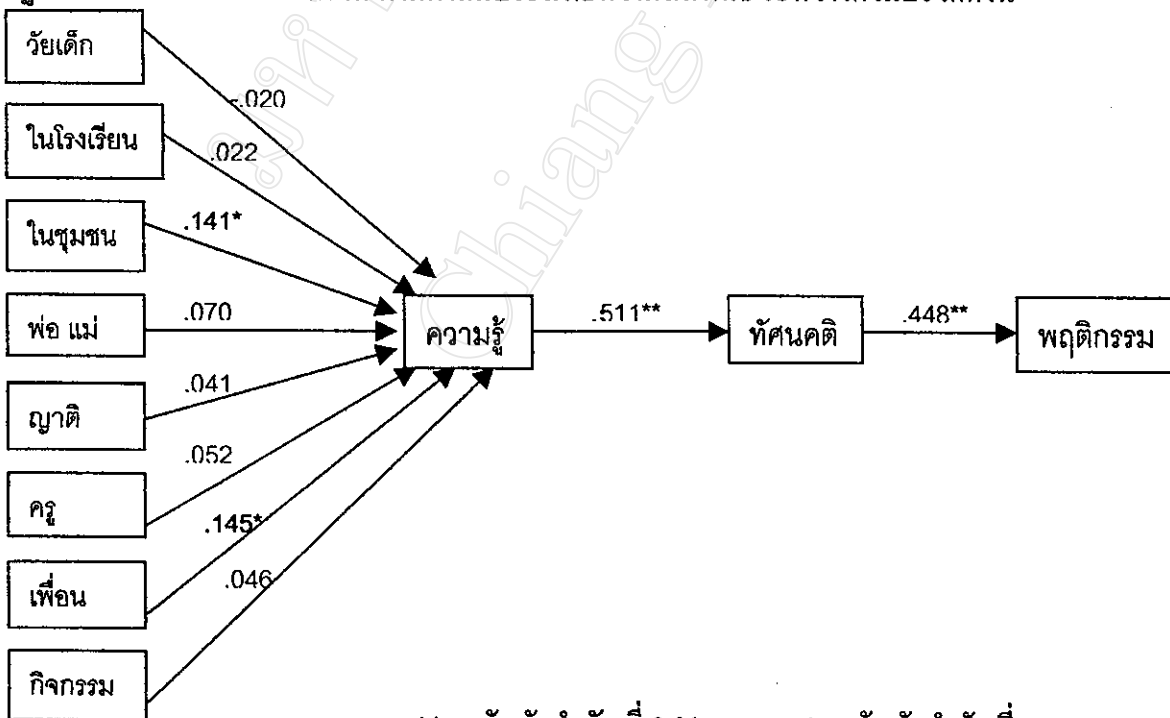
ตารางที่ 23 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

	ใน ร.ร.	ชุมชน	พ่อแม่	ญาติ	ครู	เพื่อน	กิจกรรม	ความรู้	ทัศนคติ	พฤติกรรม
วัยเด็ก	.595**	-.175**	-.095	-.096	.510**	-.159**	.521**	-.020	.036	-.165**
ใน ร.ร.		-.216**	-.273**	-.233**	.828**	-.245**	.817**	.022	.031	-.112
ชุมชน			.502**	.486**	-.176**	.497**	-.225**	.141*	.162**	.359**
พ่อแม่				.800**	-.227**	.500**	-.236**	.070	.118*	.380**
ญาติ					-.212**	.601**	-.254**	.041	.077	.300**
ครู						-.224**	.844**	-.052	.047	-.095
เพื่อน							-.281	.145*	.149**	.338**
กิจกรรม								.046	.013	-.147**
ความรู้									.511**	.399**
ทัศนคติ										.448**

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางข้างบนนี้ สามารถอธิบายในรูปของกรอบความคิด เพื่อตอบตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ในการศึกษาครั้งนี้ ตามค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร ได้ดังนี้

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัว จากกรอบความคิดที่ได้ตั้งไว้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการซักถามและการซักถามและความรู้

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการซักถามในวัยเด็ก และความรู้ มีค่าเท่ากับ -0.020

ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่ต่ำกว่าค่า α ที่กำหนด ซึ่งเป็นค่าที่ตรงข้ามกัน นั้นหมายความว่า ในวัยเด็กนั้น ไม่ได้มีความรู้ทางการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เลย จากตารางที่ 2 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการซักถามจากวัยเด็ก และตารางที่ 10 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของความรู้ จะสังเกตได้ว่า เด็กเคยถูกการซักถามเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทางที่ดี แต่เมื่อลองสังเกตจำนวนผู้ที่ตอบไม่เคย จะมีค่าร้อยละน้อยกว่า ผู้ที่ตอบเคย ซึ่งค่าร้อยละนั้นไม่แตกต่างกันนัก จึงทำให้สังเกตได้ว่า ในวัยเด็กนั้นเป็นวัยที่กำลังกิน กำลังเที่ยว ไม่ค่อยสนใจในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากเท่าไร

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการซักถามในโรงเรียน และความรู้ มีค่าเท่ากับ

0.022 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่ต่ำกว่าค่า α ที่กำหนด จะสังเกตได้ว่า ในโรงเรียนและวัยเด็กนั้น เป็นช่วงเวลาที่ใกล้ชิดกันมาก ดังนั้นจึงทำให้ค่าออกมาไม่มีความสัมพันธ์เหมือนกัน ถึงแม้ว่าการซักถามในโรงเรียนจะมีการอบรมสั่งสอนในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าอย่างไรก็ตาม ไม่สามารถทำให้เด็กมีความสนใจ และจดจำเรื่องราวขึ้นมาให้เกิดเป็นความรู้ได้ เพราะช่วงเวลาสำคัญในช่วงวัยเด็กหรือวัยในโรงเรียนนั้น จะนำเอาเวลาส่วนมากทุ่มเทให้กับการเล่น การคบหาเพื่อน การเข้าป่าล่าสัตว์ การผ่อนคลายมากกว่ามานั่งจดจ่อท่องแต่หนังสือ ถ้ามีเด็กคนไหนเป็นหนอนหนังสือก็จะถูกเพื่อนในกลุ่มเดียวกันแซวจนผลสุดท้ายก็ต้องยอมมาประพฤติกฎปฏิบัติเช่นเดียวกันกับกลุ่มเพื่อนทั้งหลาย ดังสุภาษิตที่ว่า “เข้าเมืองตาหลิ่ว ให้หลิ่วตาตาม” ดังนั้น เด็กนักเรียนยังไม่มีความรู้ในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในโรงเรียนได้ ตามตารางที่ 3 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการซักถามจากในโรงเรียน และตารางที่ 10 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของความรู้

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการซักถามจากชุมชนและความรู้ มีค่าเท่ากับ 0.141*

ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ จากตารางสัมประสิทธิ์ ชุมชนมีความรู้ในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่มากนัก เมื่อสังเกตจากตารางที่ 4 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการซักถามจากชุมชน และตารางที่ 10 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของความรู้ การซักถามที่ชุมชนมีต่อนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนั้น เป็นเรื่องการเข้าป่าเพื่อหาผลิตผลจากป่านำมาบริโภคหรือจำหน่ายทั้งนั้น เนื่องจากชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่นั้น เป็นชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าพอสมควรดังนั้นจึงต้องอาศัยการหากินอยู่กับป่า จึงจะนำพาชีวิตของตนเองอยู่รอดในยุคสมัยนี้ โดยจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเมื่อได้เดินทางไปป่ากับกลุ่มเยาวชนของอำเภอปลวกแดงหนึ่ง เยาวชนสามารถตอบได้ว่าถ้าไม่มีป่าไม่ชีวิตของพวกเขาจะไม่ดี

อย่างนี้ ดังนั้นเขาต้องรักษาป่าไม้ให้ดี จึงได้สอบถามไปว่าเขารู้เรื่องนี้ได้จากใคร เขาชนกลุ่มนี้ก็ได้ตอบว่า จากชุมชนที่เขาอาศัยอยู่ ทั้ง พ่อแม่ ญาติ ที่อยู่บริเวณบ้านของเขา ดังนั้นจึงทำให้ทราบว่าชุมชนก็มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เหมือนกัน แต่เนื่องจากชีวิตความเป็นจริงของการดิ้นรน ต้องเอาตัวเองให้รอดจึงต้องมีการขจัดเกลาให้เขาชนรุ่นใหม่เอาตัวเองให้รอดในชีวิตความเป็นจริง โดยการสรรหาและนำผลิตผลจากป่าที่ได้นั้น มาใช้ในบ้านถ้าเหลือให้นำไปจำหน่ายหรือนำมาแบ่งกันในชุมชน ดังนั้น นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจึงได้รับอิทธิพลของการเอาตัวรอดจากชุมชนที่ได้ขจัดเกลา และได้รับรู้เกี่ยวกับเรื่องความรู้ในการอนุรักษ์ป่าเพียงเล็กน้อยจากชุมชน

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการขจัดเกลาจากพ่อแม่และความรู้ มีค่าเท่ากับ 0.070

ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกและแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย จากตารางที่ 5 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขจัดเกลาจากพ่อแม่ และตารางที่ 10 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของความรู้ ส่วนใหญ่แล้วพ่อแม่ จะขจัดเกลานักเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้ในทางด้านการใช้ประโยชน์จากป่า และการทำมาหากินที่เสาะหาได้จากในป่า ดังนั้นจึงเป็นผลยืนยันที่ว่า พ่อแม่ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เลย จากการสังเกตจากการที่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเล่าให้ฟัง ส่วนใหญ่แล้วพ่อแม่ จะพาพวกเขาเข้าป่าเพื่อให้คุ้นเคยตั้งแต่ยังเล็กเพื่อหาเห็ด หาเห็ดในป่าเพื่อนำมาบริโภคหรือนำออกมาเพื่อจำหน่าย และแนะนำเกี่ยวกับต้นไม้ที่สามารถนำมาเป็นสมุนไพรรักษาบาดแผลได้ สัตว์ประเภทไหนเป็นอย่างไร การยิงไก่ป่าต้องทำอย่างไร การใช้เครื่องมือทั้งป็น จมวก ในการหาสัตว์นั้นต้องทำอย่างไร ช่วงไหนที่เข้าป่าแล้วได้ผลิตอะไรออกมาจากป่าบ้าง ทั้งหมดนี้ ฟังดูแล้วเป็นสิ่งที่น่าทึ่งใจ สำหรับผู้อนุรักษ์ป่าไม้ แต่สำหรับชีวิตคนในครอบครัว พ่อแม่จำเป็นต้องสั่งสอนเรื่องพวกนี้ เพื่อที่จะให้เด็กนักเรียนผู้ที่จะเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้าและต้องหาเลี้ยงทุกชีวิตในครอบครัวนั้นได้ทราบถึงวิธีการ และต้องทำ ดังนั้นอาจเป็นเพราะความจำเป็นที่บังคับให้เขาต้องทำอย่างนั้น พ่อแม่ก็เป็นตัวอย่างที่ดีอีกด้านหนึ่ง คือ เป็นผู้ที่รับผิดชอบครอบครัวได้ดี ถึงเวลากินข้าวก็ต้องมีอาหาร ถึงเวลาที่ลูกต้องเรียนหนังสือต้องมีเงินส่งเสีย ถึงเวลาเป็นไข้ได้ป่วย ก็ต้องใช้เงิน ฉะนั้นจะให้พ่อแม่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ซึ่งเป็นของส่วนรวมนั้นเป็นไปได้ยากมาก จากเหตุผลที่ว่าถ้าเราไม่เอาออกมาก่อนที่ผู้อื่นพบเห็น เขาก็ต้องนำออกมาเพื่อประโยชน์ดังกล่าวของพวกเขาอยู่ดี ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้กับพ่อแม่นั้น จึงไม่มีความสัมพันธ์

1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการขจัดเกลาจากญาติและความรู้ มีค่าเท่ากับ 0.041

ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกและแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย จากการสังเกตจะเห็นได้ว่า ญาติ พ่อแม่ เป็นสิ่งที่ใกล้เคียงกันมาก นั่นคือการขจัดเกลาจากญาติจึงไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ เช่นเดียวกับกับพ่อแม่ เพราะญาติก็ต้องการให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบครอบครัว โดยการหาเลี้ยงครอบครัวแทนพ่อแม่ หรือช่วยแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ

ชอบให้พ่อแม่ และญาติ ดังนั้นจึงได้ขจัดเกลามาให้เด็กนักเรียนกลุ่มนี้ เข้าไปในป่าเพื่อหาผลิตผลจากป่า และนำออกมาบริโภคหรือจำหน่าย เพื่อให้ได้เงินมาจุนเจือครอบครัว ในด้านต่าง ๆ ดังนั้น ญาติจึงไม่มีความสัมพันธ์กันกับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เลย จากการสังเกตจากรายที่ 6 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขจัดเกลามาจากญาติ และตารางที่ 10 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของความรู้ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวของการใช้ประโยชน์จากป่า การทำมาหากินเพื่อเลี้ยงชีพได้ โดยไม่มีเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก่อนเลย ดังนั้นจึงสังเกตเห็นได้ชัดจากบทสรุปของตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของการขจัดเกลามาจากญาติ

1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการขจัดเกลามาจากครูและความรู้ มีค่าเท่ากับ 0.052

ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ จากค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้ แสดงว่า ครูกับความรู้ทางด้านการอนุรักษ์ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย จากรายที่ 7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขจัดเกลามาจากครู และตารางที่ 10 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของความรู้ ส่วนใหญ่แล้ว ครูจะคอยปลูกฝัง สร้างจิตสำนึกให้แก่เด็กนักเรียนในการปลูกป่า ให้ความเคารพต่อป่าไม้ และสัตว์ป่า ให้ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นผลต่อการอนุรักษ์ป่าไม้แก่เด็กนักเรียน แต่ที่ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความไม่มีความสัมพันธ์นั้น เพราะเหตุผลที่ว่า นักเรียนที่ได้รับความรู้เรื่องการอนุรักษ์ตอนที่อยู่กับครูหรืออยู่ในโรงเรียนก็จริงอยู่ แต่เมื่อเขากลับไปที่บ้านแล้ว พฤติกรรมก็ยังชีพก็เริ่มก่อเกิดขึ้นมา คือ พวกเขาต้องเข้าป่าหาสิ่งของออกมาเพื่อบริโภคหรือจำหน่ายอยู่ดี ดังนั้นถึงแม้ว่าครูจะได้อบรมสั่งสอนในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ให้มากขึ้นเพียงใด ไม่สามารถมีผลต่อความรู้ในเรื่องของการอนุรักษ์ที่นักเรียนจะนำไปปฏิบัติตามได้ เพราะส่วนมากแล้วนักเรียนจะเลือกปฏิบัติในเรื่องที่ง่ายและเคยกระทำอยู่เป็นประจำ พ่อแม่ เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นนักเรียนส่วนใหญ่จึงต้องปฏิบัติตามแบบแผนที่พ่อแม่ ได้ขจัดเกลามาตั้งสมมาเป็นเวลานาน

1.7 ความสัมพันธ์ระหว่างการขจัดเกลามาจากเพื่อนและความรู้ มีค่าเท่ากับ 0.145*

ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ การขจัดเกลามาจากเพื่อน กับความรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ .145* จะสังเกตเห็นได้ว่า เพื่อนกับความรู้ มีความสัมพันธ์กันที่ .145* จากรายที่ 8 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขจัดเกลามาจากเพื่อน และตารางที่ 10 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของความรู้ จะเห็นได้ว่า เพื่อนจะชักชวนกันเข้าป่าเพื่อการใช้ประโยชน์และการทำมาหากิน แต่จากการสังเกตค่าร้อยละระหว่าง เคย และไม่ เคย ค่าร้อยละไม่มีค่าที่นิยามออกจากกัน ค่าไม่เคยมีอัตราที่สูงขึ้นจากรายอื่น ๆ ดังนั้น จะแสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มเพื่อนนั้น ยังคงมีกลุ่มที่เห็นด้วยกับการอนุรักษ์อยู่ และคอยบอก ตักเตือนให้เลิกล้มการเข้าป่า ถ้าสัตว์ ดังนั้นจึงส่งผลของค่าสัมประสิทธิ์ให้มีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อย แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มเพื่อน

ส่วนใหญ่ ยังคงมีความเห็นว่า ควรที่จะเข้าป่าล่าสัตว์อยู่ ด้วยเหตุผลต่าง ๆ มากมาย เช่น ได้หาอาหาร มาเลี้ยงครอบครัว นำผลิตผลจากป่าออกมาจำหน่ายเพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายภายในครอบครัว

1.8 ความสัมพันธ์ระหว่างการขัดเกลากิจกรรรม และความรู้ มีค่าเท่ากับ 0.046 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ จากค่าสัมประสิทธิ์ดังกล่าวจะ พบว่า กิจกรรรมไม่มีความสัมพันธ์กันกับความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์เลย สืบเนื่องจากผลของตารางที่ 9 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลากิจกรรรม และตารางที่ 10 ตาราง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของความรู้ นักเรียนส่วนใหญ่ถูกปลูกฝังให้มีการสร้าง จิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่า แต่ก็มียุ่บางส่วนที่คำร้อยละของผู้ที่ตอบว่าไม่เคยนั้นเริ่มจะมีค่าที่สูงขึ้น จึงทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ของการขัดเกลากิจกรรรมไม่มีความสัมพันธ์กันกับความรู้ในเรื่องของการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เลย จากการสังเกตและได้สอบถามจากกลุ่มนักเรียน ได้พบว่า โรงเรียนเป็น ตัวกดดันทำให้เขาต้องยอมรับการขัดเกล่าให้เกิดการอนุรักษ์ เนื่องจาก กิจกรรรมของโรงเรียนเป็น หลักสูตรหนึ่งให้นักเรียนทุกคนต้องผ่าน ถ้าไม่ยอมเข้าร่วมก็จะทำให้นักเรียนผู้นั้นไม่สามารถจบการ ศึกษาได้ ดังนั้นกิจกรรมที่เกิดจากการบังคับแบบนี้ นักเรียนไม่สามารถทำให้เกิดความรู้ที่แท้จริงกับ การร่วมกิจกรรมได้

2. ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ และทัศนคติ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.511**

จากตารางที่ 10 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของความรู้ ส่วนใหญ่แล้วนักเรียน จะมีความรู้ในเรื่องของการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก เพราะส่วนใหญ่แล้วจะถูกขัดเกล่า มาจากโรงเรียน โดยจะมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เกือบทุกวิชา และ ด้วยพื้นฐานของนักเรียนเองที่ได้สัมผัสกับป่านั้น ทำให้ได้มีความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมที่ได้ศึกษาใน โรงเรียนมา เมื่อนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในด้านการนำมาใช้และอนุรักษ์แล้วนั้น จึงทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการใช้และการอนุรักษ์ป่าด้วย ดังตารางที่ 11 ตารางร้อยละของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของทัศนคติ โดยผลสรุปภาพรวมแล้วนักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ ดีต่อป่า เช่น สนใจเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ป่าไม้ การร่วมมืออนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่า เป็นต้น ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติจึงมีความสัมพันธ์กันของค่าสัมประสิทธิ์ค่อนข้างสูง

3. ความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนคติ และพฤติกรรม มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.448**

การวิเคราะห์ค่าสัมพัธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม จะสังเกตได้จากการอ่านค่าในตารางที่ 11 ตารางร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะ ของทัศนคติ และตารางที่ 12 ตารางร้อยละของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามร้อยละของพฤติกรรม จะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อ ทรัพยากรป่าอย่างไรก็ตามเมื่อถึงช่วงของการปฏิบัติจะต้องมีพฤติกรรมออกทางด้านการใช้และนำ ของป่าออกมาจำหน่ายจ่ายแจกอยู่ดี เพราะนักเรียนเหล่านั้นต้องการการอยู่รอดในสังคม ชนบทของ เขาซึ่งล้อมรอบ ไปด้วยทรัพยากรป่าไม้และการประกอบอาชีพเกี่ยวกับป่าซึ่งบรรพบุรุษ ได้ขัดเกล่าวิธี

การต่าง ๆ ที่จะอยู่รอดโดยใช้ป่าเป็นเครื่องมือ ดังเช่นการเข้าไปหาของป่าเพื่อมาบริโภคหรือจำหน่าย การที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ท่ามกลางป่านั้น จึงทำให้มีพฤติกรรมแสดงออกมาขัดแย้งกับการที่ตนมีความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียน เมื่อมาที่บ้านเขาต้องสวมวิญญาณความรับผิดชอบต่อครอบครัว โดยการเข้าป่าเพื่อหาของป่ามาเลี้ยงชีพ และหาเงินเข้าบ้าน

จากคำร้อยละของทัศนคติส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการใช้ และการอนุรักษ์ ถึง 11 ข้อ แต่ไม่ใช่เป็นข้อที่มีอัตราร้อยละที่สูงสุด จึงส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ค่อยป่า แต่ภายใต้จิตสำนึกของการกระทำดังกล่าว ที่ไม่ดีนั้น นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีความคิดที่จะรัก หวงแหน และดูแลป่าอยู่ภายใต้จิตใจลึก ๆ ดังที่ถูกขัดเกลามาจากโรงเรียนอยู่แล้ว จึงทำให้ค่าสัมประสิทธิ์แสดงออกมาที่ .448**

สรุปค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัวของผลสืบเนื่องจากการรอบความคิดที่ตั้งไว้ในกรวิจัยครั้งนี้

ตัวแปร		ความสัมพันธ์ ค่า r			นัยสำคัญทางสถิติ
		สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
การขัดเกลามาจากวัยเด็ก	กิจกรรม		0.521**		0.000
การขัดเกลามาจากโรงเรียน	กิจกรรม	0.817**			0.000
การขัดเกลามาจากชุมชน	กิจกรรม			-0.225**	0.000
การขัดเกลามาจากพ่อแม่	กิจกรรม			-0.236**	0.000
การขัดเกลามาจากญาติ	กิจกรรม			-0.254**	0.000
การขัดเกลามาจากครู	กิจกรรม	0.844**			0.000
การขัดเกลามาจากเค็็ก	พฤติกรรม			-0.165**	0.004
การขัดเกลามาจากชุมชน	พฤติกรรม			0.359**	0.000
การขัดเกลามาจากพ่อแม่	พฤติกรรม			0.380**	0.000
การขัดเกลามาจากญาติ	พฤติกรรม			0.300**	0.000
การขัดเกลามาจากเพื่อน	พฤติกรรม			0.338**	0.000
การขัดเกลามาจากกิจกรรม	พฤติกรรม			-0.147**	0.010
ความรู้	พฤติกรรม			0.399**	0.000
การขัดเกลามาจากชุมชน	ทัศนคติ			0.162**	0.004
การขัดเกลามาจากพ่อแม่	ทัศนคติ			0.118**	0.040
การขัดเกลามาจากเพื่อน	ทัศนคติ			0.149**	0.009

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากผลการสรุปค่าสัมประสิทธิ์ข้างต้นนี้ สามารถอธิบายผลที่ได้สืบเนื่องจากกรอบความคิดที่ได้ตั้งไว้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งถือว่าเป็นข้อค้นพบใหม่ ตามค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรได้ดังนี้

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัวจากผลสืบเนื่องของกรอบความคิดที่ตั้งไว้ในการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการขัดเกลาจากวัยเด็ก โรงเรียน ครู และการขัดเกลาโดยกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางบวกและสูง ในกลุ่มแรกที่เห็นได้ชัดคือกลุ่มของการขัดเกลาในวัยเด็ก มีค่าเท่ากับ $r = .521^{**}$, $P = 0.000$ ในโรงเรียน มีค่าเท่ากับ $r = 0.817^{**}$, $P = 0.000$ และครู มีค่าเท่ากับ $r = .844^{**}$, $P = 0.000$ จะมีความสัมพันธ์กันกับกิจกรรมสูงมาก และมีนัยสำคัญทางสถิติ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เนื่องจากนักเรียนในวัยเด็กจะต้องได้เรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียน และจะต้องมีครูเป็นผู้อบรมสั่งสอน ดังนั้น ทั้ง 3 ตัวนี้จึงมีความสัมพันธ์อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพราะกิจกรรมเป็นตัวบังคับซึ่งถูกบรรจุเอาในหลักสูตรโดยนักเรียนทุกคนที่จะจบการศึกษาต้องผ่านกิจกรรมนี้ ถ้ามีการติดกิจกรรมนักเรียนคนนั้นก็ไม่สามารถที่จะจบการศึกษาได้ อาจเป็นตัวหนึ่งที่เป็นตัวบังคับให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวยอมปฏิบัติตามกิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น เพื่อผลประโยชน์บางสิ่งๆที่ตนเองจะได้รับถึงแม้ว่าจะขัดกับพฤติกรรมที่ตนเองเคยได้ปฏิบัติก็ตาม จากตารางที่ 2 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาในวัยเด็ก ตารางที่ 3 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาในโรงเรียน ตารางที่ 7 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากครู และ ตารางที่ 9 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากกิจกรรม ทำให้ทราบว่าส่วนใหญ่แล้ว ในวัยเด็ก ในโรงเรียน ครู และกิจกรรม จะมุ่งเน้นไปทางด้านการปลูกฝังให้ร่วมกันปลูกป่า ให้ความเคารพป่า สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการปลูกต้นไม้ เคารมรงค์ต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีสำหรับนักเรียนในระดับนี้ซึ่งนับว่าเป็นเยาวชน แรงผลักดันที่สำคัญในการอนุรักษ์ป่าและใช้ของป่าอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการขัดเกลาในชุมชน พ่อแม่ ญาติ และการขัดเกลาโดยกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางลบและต่ำ จากการค้นพบในกลุ่มที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้พบผลสืบเนื่องจากกรอบความคิดคือ ส่วนใหญ่แล้วการขัดเกลาในชุมชน มีค่าเท่ากับ $r = -.225^{**}$, $P = 0.000$ พ่อแม่ มีค่าเท่ากับ $r = -.236^{**}$, $P = 0.000$ และญาติ มีค่าเท่ากับ $r = -.254^{**}$, $P = 0.000$ มีอิทธิพลต่อกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สัมพันธ์ค่อนข้างต่ำและในทางตรงกันข้ามแต่มิมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะเนื่องจาก ชุมชน พ่อแม่ และญาตินั้น จะมุ่งเน้นให้นักเรียนหรือลูกหลานของตนเองเป็นผู้อยู่ในสังคมบ้านเขาได้ โดยถือว่า ชุมชน พ่อแม่ และญาตินั้นเป็นสังคม

ครอบครัวแรกที่นักเรียนหรือเยาวชนกลุ่มนั้นต้องได้พบเจอที่เรียนรู้ก่อนเป็นสถาบันแรก ซึ่งต้องมีอิทธิพลต่อความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของเขามาก่อน ดังคำกล่าวของคร.นิภา แก้วศรีงามที่ว่า “สิ่งแวดล้อมในครอบครัวเป็นสังคมกลุ่มแรกที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ อารมณ์ ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลเป็นอย่างมาก” (นิภา แก้วศรีงาม, 2539 : 135) คือส่วนมากแล้ว ชุมชน พ่อแม่ และญาตินั้นจะเน้นในเรื่องการทำมาหากินเลี้ยงปากท้องตนเอง และผู้ใกล้ชิดได้ โดยการใช้ป่าเป็นสะพานเชื่อมให้บรรลุเป้าหมาย เช่น เข้าไปหาของป่าเพื่อนำมาบริโภค ถ้าเยอะเกินไปก็นำไปแจกหรือจำหน่าย เพื่อให้ได้เงินทองมาจุนเจือครอบครัว เพราะสิ่งของในป่านั้นเป็นสิ่งที่ล่อใจให้เขาต้องกระทำเช่นนั้น จากการซักถามกับเยาวชน และครอบครัวในชุมชนของเขา ได้ความว่า “ถ้าเราไม่นำออกมาก่อน ผู้คนที่พบเห็นก็ต้องนำออกมา ดังนั้นใครเจอก่อนได้ก่อน” เพราะพวกเขาถือว่าสิ่งของที่อยู่ในป่านั้นเป็นของส่วนรวม ไม่มีใครเป็นเจ้าของ สามารถนำออกมาได้อย่างไม่จำกัด จึงทำให้เกิดค่าสัมประสิทธิ์ที่มีค่านัยสำคัญทางตรงกันข้ามกับการอนุรักษ์ จะเห็นได้จากการดูตารางที่ 4 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากชุมชน ตารางที่ 5 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากพ่อแม่ และตารางที่ 6 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากญาติ ซึ่งทั้ง 3 ตารางจะแสดงให้เห็นถึงการทำมาหากิน การใช้ประโยชน์จากป่า เข้าป่าเพื่อล่าสัตว์ เป็นต้น ซึ่งตารางที่ 9 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากกิจกรรมนั้น เป็นเรื่องที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นหลัก ดังนั้นจึงทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างการขัดเกลาจากชุมชน พ่อแม่ และญาติ ต่อกิจกรรมว่าเป็นไปในทางที่กลับกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการขัดเกลาจากชุมชน พ่อแม่ เพื่อน และทัศนคติของการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ ส่วนใหญ่แล้วผลสืบเนื่องจากการรอบความคิดในเรื่องของทัศนคติ จะมีการขัดเกลาในชุมชน มีค่าเท่ากับ $r = .162^{**}$, $P = 0.004$ พ่อแม่ มีค่าเท่ากับ $r = .118^{**}$, $P = .040$ และเพื่อน มีค่าเท่ากับ $r = .149^{**}$, $P = 0.009$ ซึ่งถือว่าชุมชน พ่อแม่ และเพื่อนนั้น มีทัศนคติที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และใช้ประโยชน์จากป่านั้นน้อยมาก เนื่องจากบทบาทของชุมชน พ่อแม่ และเพื่อนนั้นต้องทำการหาเลี้ยงชีพเหมือนกัน จึงต้องจำเป็นต้องเข้าป่าเพื่อล่าสัตว์มาเป็นอาหาร นำสิ่งสวยงามที่พบเห็นในป่ามาเพื่อจำหน่ายได้เงินทองมาใช้จ่ายจุนเจือบ้าน ดังนั้น จึงมีทัศนคติในการอนุรักษ์เพียงเล็กน้อย ซึ่งถือว่าเป็นความขัดแย้งในใจ เพราะการกระทำต้องทำเพื่อให้อยู่รอด แต่ความคิดสำนึกของตนยังคงอยากที่จะอนุรักษ์เหมือนกัน ดังนั้นค่าสัมประสิทธิ์ของผลสืบเนื่องกลุ่มนี้จึงออกมาเพียงเล็กน้อย จะเห็นได้จากการดูตารางที่ 4 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากชุมชน ตารางที่ 5 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากพ่อแม่ และตารางที่ 8 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากเพื่อน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการขัดเกลาในชุมชน พ่อแม่ ญาติ เพื่อน และพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรป่าไม้ซึ่งดูจากค่าแล้วจะเน้นพฤติกรรมทางด้านการใช้มากกว่าการอนุรักษ์ป่าไม้ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางบวกและปานกลาง และมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยส่วนใหญ่แล้ว ชุมชน พ่อแม่ ญาติ เพื่อนจะเน้นในทางด้านพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรมากกว่าการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยค่าสัมประสิทธิ์ของการขัดเกลาในชุมชน มีค่าเท่ากับ $r = .359^{**}$, $P = 0.000$ พ่อแม่ มีค่าเท่ากับ $r = .380^{**}$, $P = 0.000$ ญาติ มีค่าเท่ากับ $r = .300^{**}$, $P = 0.000$ เพื่อน มีค่าเท่ากับ $r = .338^{**}$, $P = 0.000$ สังเกตได้จากตารางที่ 12 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของพฤติกรรมส่วนใหญ่แล้ว นักเรียนถูกขัดเกลาจากชุมชน พ่อแม่ ญาติ เพื่อน ในเรื่องของการล่าสัตว์เพื่อนำมาทำอาหารเพื่อบริโภค หรือจำหน่าย ล้วนแล้วแต่เป็นการทำมาหากินเพื่อความอยู่รอดของชีวิตทั้งนั้น ดังนั้นจึงมีค่าความสัมพันธ์ในทางบวกที่มีผลปานกลางคือพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรป่าไม้ เมื่อถึงเวลาที่จะต้องเข้าป่าเพื่อหาฟืน เห็ด พืช สัตว์ นักเรียนส่วนใหญ่จากกลุ่มตัวอย่างก็จะเดินทางเข้าไปโดยมีการพกพาอาวุธเพื่อป้องกันตัวเองเข้าไปด้วย เพราะได้รับการขัดเกลาสืบต่อ ๆ กันมาทั้งจากชุมชน พ่อแม่ ญาติ และเพื่อน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการขัดเกลาในวัยเด็ก กิจกรรม และพฤติกรรมใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในกลุ่มนี้ จะมีการขัดเกลาในวัยเด็ก มีค่าเท่ากับ $r = -.165^{**}$, $P = 0.004$ กิจกรรม มีค่าเท่ากับ $r = -.147^{**}$, $P = 0.009$ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับพฤติกรรมใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การขัดเกลาในวัยเด็ก และกิจกรรมนั้น ส่วนใหญ่แล้ว จะมุ่งเน้นในการปลูกฝังจิตสำนึก ให้รู้จักความรัก ความหวงแหนซึ่งทรัพยากรป่าไม้ ดังตารางที่ 2 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาในวัยเด็ก และตารางที่ 9 ตารางร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการขัดเกลาจากกิจกรรม แต่ส่วนพฤติกรรมที่ได้ทำการวิจัยในครั้งนี้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า นั้น เป็นพฤติกรรมที่ทำเพื่อความอยู่รอดของชีวิตตนเองและครอบครัว คือ เข้าป่าเพื่อหาพืช สัตว์ และสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถนำออกมาใช้ประโยชน์และจำหน่ายได้ ออกมา ดังนั้นจึงทำให้มีค่านัยสำคัญที่ตรงกันข้ามกัน

สรุปค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัวตามกรอบความคิดที่ตั้งไว้ในการศึกษาวิจัย

ตัวแปร	ตัวแปร	ความสัมพันธ์ ค่า r			นัยสำคัญทางสถิติ
		สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
การขัดเกลาจากวัยเด็ก	ความรู้			-0.020	ไม่มี
การขัดเกลาจากโรงเรียน	ความรู้			0.022	ไม่มี
การขัดเกลาจากชุมชน	ความรู้			0.141*	0.004

ตัวแปร		ความสัมพันธ์ ค่า r			นัยสำคัญ
อิสระ	ตาม	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ทางสถิติ
การขัดเกลาจากพ่อแม่	ความรู้			0.070	ไม่มี
การขัดเกลาจากญาติ	ความรู้			0.041	ไม่มี
การขัดเกลาจากครู	ความรู้			0.052	ไม่มี
การขัดเกลาจากเพื่อน	ความรู้			0.145*	0.011
การขัดเกลาจากกิจกรรม	ความรู้			0.046	ไม่มี
ความรู้	ทัศนคติ		0.511**		0.000
ทัศนคติ	พฤติกรรม		0.448**		0.000

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05